JUL 24 1951

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXVI M. 29 N. BROOKLYN. N. Y. PENKTADIENIS, 1951 M. LIEPOS (JULY) 20 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 476 Fifth Ave.

Dabar

Riaušės Lietuvoje
Ko Stalinas nori?
Ak, tie potyniai
Įdomios pastabos

JUOZAS TYSLIAVA

Žinios apie Vilniaus gyventojų riaušes reiškia — ką?

Tai reiškia, kad gyvenimas sovietų okupuotoje Lietuvoje yra nepakenčiamas.

Vadinas, tarybinis rojus yra virtęs tokiu pragaru, kad pagaliau žmogus nepaiso, kas su juo atsitiks — bus sušaudytas, ar ištremtas į Sibirą.

Nes protestuoti, ypač kelti ranką prieš tarybinį režimą reiškia pasirašyti savo paties mirties sprendimą.

Netenka abejoti, kad po šių riaušių, Tarybų Lietuvoje prasidės nauji areštai, žudymai ir išvežimai.

**
*

Yra manoma, kad Sovietų Sąjunga keičia savo užsienio politikos kryptį.

Manoma, kad dabartinės taikos derybos Korejoje taip pat yra susijusios su tais naujais Kremliaus planais.

Stalinas ir jo Politbiuro apaštalai, matyt, pajuto, kad santykiuose su Vakarų valstybėmis netrukus gali būti pertemptą styga.

Amerikos ir kitų valstybių ginklavimasis šiandien vyksta tokiu tempu, kad tik laiku atkišta Stalino alyvos šakelė gali bent laikinai pašalinti trečiojo pasaulinio karo pavoju.

**
*

Gyvatė keičia kailį, bet širdies—niekados.

Tą patį reikia pasakyti ir apie Sovietų Sąjungos politiką bei jos santykius su kitomis valstybėmis.

Manyti, kad Stalino imperija, kontroliuodama didesnius žemės plotus, negu mėnulis, prarijusi visą eilę nepriklausomų valstybių, dabar staiga virstų taikos angelu, būtų nesąmonė.

Stalinas savo taikos pypkės dūmais, be abejonės, mėgins apsvaiginti galva tų politikų, kuriems dar neišgaravo pasakiška "vieno pasaulio" idėja.

Bet ir tai...

**
*

Iki šiol tik fantazija turtingoje lietuvių tautosakoje galėdavai rasti arklį ant stogo...

Bet, štai, vėliausi didžiųjų vandens arterijų potvyniai Missouri ir Kansas valstybėse savo realybe, atrodo, pralenkė ir lietuviškos pasakos fantaziją.

Pavyzdžiui, vieno laikraščio reporteris, nuvykęs į patvinusio Kansas City apylinkę, matė arklį ant stogo...

Anot jo, arklys ant stogo buvo gyvas, bet žmonės, to namo gyventojai, paskendę...

Pagaliau, dar didesnei likimo ironijai, Kansas City gyventojai neturi... geriamojo vandens.

**
*

"Ar kačiukas, gimęs krosnyje, bus kepaliukas?"

Atsakydamas į šį klausimą, Darbininko bendradarbis Juozas Lunys patiekia keletą būdingų ir, reikia pripažinti, teisingų pastabų.

Pavyzdžiui, jis rašo:

"Žmogus gimdamas dar nepriklauso jokiai tikybai."

Tuo tarpu, anot jo,—

"Tautybė nurodo kuriai tautai žmogus priklauso. Žmogus jau gauna jau gimdamas."

Kada šitaip rašo katalikiško laikraščio bendradarbis, tai gal bus atleista ir tiems tautininkams, kurie sako, kad "pirma tauta, paskui tikyba"...

Sukilimai Vilniuje prieš rusus

William Umstead, International News Service štabo korespondentas praneša gautas iš pogrindžio žinias, skelbiamas Amerikos laikraščiuose pirmuosiuose puslapiuose, pagal kurias Vilniuj įvyko stiprios kautynės tarp lietuvių ir Sovietų policijos. Keturiosdešimts lietuvių buvę užmušta arba sužeista, taip pat nemažai Sovietų policininkų buvę sužeista.

Taip pat ir iš Latvijos bei Estijos pasiekė Valstybės Departamentą žinios, kad tenai vyksta sukilimai prieš komunistus.

Ta proga laikraščiai primena, kad Baltijos valstybės, kurios po pirmojo pasaulinio karo atgavo nepriklausomybę, buvo Sovietų užgrobtos tuoj po Hitlerio invazijos į Lenkiją (turi galvoj sovietų karinių bazių įkūrimą. Red.)

Per antrąjį pasaulinį karą, — aiškinama tame pačiame pranešime, — Baltijos kraštai tačiau nepripažino nei vokiečių nei sovietų valdžios.

Kautynės, apie kurias čia rašoma, įvykusios Lietuvos sostinėje Vilniuj, viename batų fabrike. Apie 400 darbininkų puolė bolševikų MVD policininkus. Bolševikų slaptoji policija pareikalavusi, kad darbininkai dirbtų dar daugiau valandų į dieną, kad pagamintų dar daugiau batų raudonajai armijai, bet už viršvalandžius jie neturėjo gauti jokio atlyginimo.

Pirmiausia prasidėjo mušty-nės su komunistų spartuoliais - aktyvistais. Po to įsikišo policija. Darbininkai padegė odos sandėlį ir sudaužė visą eilę mašinų.

Pranešime be to sakoma apie kitus mažesnius susidūrimus Lenkijoj ir kitur. Iš Latvijos vis didesniais kiekiais siunčiami žmonės kaip "specialistai" į Vakarų Sibirą, kur jie turi oragnizouti baudžiauninkišką žemės ūkį.

Kaitrią vasaros dieną, kai motina užeina į krautuvę šio to nusipirkti, ji savo mažąjį palieka saugoti šuniukui, kuris, matyt, tas pareigas gerai atlieka.

IŠ LIETUVOS ATKELIAVĘS KOMUNISTAS

Amerikos policijai ir teismui pradėjus aiškinti, kas yra tie komunistų vadai, kurie kasasi po demokratinės sistemos pamatais, stengdamiesi ją jėga pakeisti stalinine diktatūra, pasirodė, jų didžioji dalis yra Rytų Europos emigrantai.

Lietuvai taip pat tenka abejotina "garbė" būti paminėtai FBI prnešimuose, skelbiant pasislėpusio komunisto Sidney Steiberg biografiją. INS korespondentas James Kilgallen, bendradarbiadamas su FBI, patiekė visų aštuonių policijos jieškomų komunistų vadų aprašymus, jų tarpe ir Steinbergo - Steino.

Iš tikrųjų jis pagal tikrus dokumentus nėra nei Steinbergas, nei Steinas, rašo minimas korespondentas. Jo pirmykštė pavardė Ovsejus Šarfšteinas, gimęs 1914 m. Lietuvoje. Tokiu vardu jis atvyko 1930 m. į Ameriką ir apsigyveno Worcestery, Mass. Po aštuonių metų jis gavo Amerikos pilietybę. Lietuvoj jis baigęs vidurinę ir aukštąją mokyklą arba gimnaziją. (Kadangi jis apleido Lietuvą būdamas nepilnų 16 metų, atrodo, kad jis vargu bus iki to laiko baigęs gimnaziją. Red.)

Vos atvykęs į Ameriką Šarfšteinas įsijungė į komunistų judėjimą. 1931 m. jis buvo pirmą kartą areštuotas už kiršinimą streikuojančių tekstilės darbininkų prieš vyriausybę. Būdamas 20 metų amžiaus jis vedė 16 metų mergaitę.

Pabuvęs keletą metų komunistų jaunimo sąjungoj. Šarfšteinas 1936 m. perėjo dirbti Maskvos naudai į komunistų partiją. 1942 m. jis jau buvo didelis komunistų patikėtinis, jo veiklos laukas buvo New Jersey. Netrukus jis buvo paskirtas New Jersey valstybės komunistu pirmininku. 1948 m. jis tapo Amerikos komunistų partijos uniju sekretoriaus padėjėju, o taip pat centro komiteto nariu.

FBI turi žinių, kad jis pereitais metais buvo išvykęs į Angliją ir Prancūziją "studijuoti" darbininkų sąlygas.

FBI dabar priskaito Šarfšteiną prie "daugiausia pajieškomų" asmenų. Jis yra 5 pėdų 6 colių aukščio, 157 sv. svorio, vidutiniško sudėjimo, rudais plaukais, užsiėmimas — žurnalistas, mėsininkas.

Geležinis žiedas aplink geležinę uždangą

Jungtinių Valstybių oro jėgų vadovybė yra išdirbusi svarbų ir slaptą planą apjuosti Sovietų Sąjungą ir jos satelitines valstybes galingomis lėktuvų bazėmis, iš kurių moderniški lėktuvai galės lengvai pasiekti priešo taikinius, praneša iš Washingtono Journl Am. atstovas.

Planas įteiktas Kongreso karinių reikalų komitetui, kurio patalpas saugo ginkluoti orinių pajėgų sargybiniai. Plane yra smulkiai išdėstyta, kiek bazių ir kuriose svetimose valstybėse turi būti įrengta, kiek lėktuvų ir kokio tipo turi būti atsargoi, kad kiekvienu momentu būtų galima atsayti į sovietų karinį pasijudinimą naikinančiomis lėktuvų atakomis.

Planas yra minimo komiteto jau priimtas. Kongreso vadai pažadėjo jį pravesti be viešų diskusijų, kd nišeittų viešumon svarbics paslaptys. Jie informavo Kongreso atstovus, kad karinių ir užsienio politikos reikalų komitetų nariai aplankė veik visas vietas Europoj, Azijoj ir Afrikoj, kur dabar statomos avaicijos bazės ir rekomendavo priimti planą be diskusijų.

Kongreso atstovas Paul Shefer (republikonas iš Michigano) pareiškė:

"Aviacijos jėgos, didesnės už kiekvienos kitos tautos, garantuoja greitą pergalų per trečiįjį pasaulinį karą, jeigu jis iškiltų.

Aviacijos jėgos reiškia daugiau negu vien tik lėktuvų skaičių.

Prie jų priklauso tinkamas santykis tarp naikintojų, bombonešių ir transportinių lėktuvų.

Prie jų priklauso nepertraukiamas tyrinėjimas ir statymas naujų lėkutvų, prie jų priklauso laivyno ir sausumos jėgų atitinkamas stiprinimas."

Paremdamas šiais žodžiais aviacijos vadovybės planą, Kongreso atstovas pasiūlė be diskusijų paskirti plano įgyvetndinimui dar vieną bilijoną dolerių.

KARALIUS NEMIRĖ, BET TEGYVUOJA NAUJAS KARALIUS

Belgų karalius Leopoldas III, atsisakydamas nuo sosto sūnaus naudai, išgelbėjo monarchistinę sistemą nuo pražūties.

Liepos 17 d. jo sūnus, princas Baudoin, 20 metų amžiaus, prisiekė bendrame parlamento ir senato rūmų posėdyje.

Visi ligšioliniai 4 Belgijos karaliai valdė sostą iki savo mirties.

Dabartinis karailus yra originalus ir savo vardu, Boudoin iPrmasis. Ligi šiol buvome pratę Belgijos karalius vadinti Leopoldais.

PRASIDĖJO TAIKOS PASITARIMAI

Įtarimas, kad komunistų pradėtos kalbos dėl karo paliaubų Korejoj turi visiškai kitokių tikslų, negu taika, pradeda aiškėti, matant, kaip komunistai įvairiomis priemonėmis stengiasi nudelsti pačias derybas kaip galima ilgiau.

Iš sąjungininkų pusės buvo aiškiai pasakyta, kad karinių paliaubų delegacijos negali spręsti jokių politinių klausimų. O pačius karinių paliaubų reikalus, daugelio manymu, buvo galima išsiaiškinti per 24 valandas.

Trečiai savaitei einant nuo derybų pradžios paliaubų fronte svarstyti kariaujančios šalys buvo susitikusios ketvertą kartų. Buvo pagaliau susitarta dėl korespondentų įsileidimo, dėl Kaesongo miesto, kuriame vyks derybos, demilitarizavimo, bei neutralizavimo. Dabar kalbama apie padarytą pažangą, bet toji pažanga liečia tik derybų pasiruošimą, bet ne pačius aktualiuosius derybų uždavinius.

Tuo pat metu 8-tos armijos vadas gen. Van Fleet budriai seka priešo judėjimą ir pasiruošimus fronte, skaitydamasis su galimybėm, kad komunistai kiekvienu metu gali pradėti naują ofenzyvą.

Paskutinę savaitę kautynių veiksmai kiek aprimo, bet sąjungininkų stiproki patrulių daliniai visą laiką siunčiami tikrinti priešo telkinius ir įsitvirtinimus pirmosiose fronto linijose.

Pačioj Amerikoj, ypač opozicinėj spaudoj, netrūksta balsų, tvirtinančių, kad sutikimas su komunistų sąlygomis reikštų sąjungininkų kapituliavimą.

Jau senai rusai nepasitiki Vakarų tautomis

Dedamos Sovietų Sąjungos pastangos laikytis kiek galima atsiskyrus nuo Vakarų Europos tautų ir rodyti likusiam pasauliui didžiausią nepasitikėjimą yra senas ir pastovus rusų tautos bruožas, daręs rusus daugiau panašius į azijatus negu į europiečius.

eJi ne geležinė, tai bent švininė uždanga buvo Rusijoj žinoma mažiausia prieš penketą šimtų metų, — rašo vokiečių istorikas Briuckner savo knygoj apie Rusiją.— "Jie stengsėi būti neatrandam",— sako minimas istorikas. Kai 1492 metais Austrijos pasiuntinys Snups atvyko į Rusiją kiek arčiau susipažinti su tų laikų aMskvos valstybe, jis buvo čia pat prie sienos sutiktas ir nugabentas į Maskvą. Ten jo rusai neišleido nė minutės iš akių, o netrūkus prievarta atgabeno prie sienos. Jis nepaliko jokių žinių ar pranešimo.

Po šimtmečių vėliau, kada olandų pirkliai buvo nuvykę į aMskvą paprekiauti,rusuose ėmė greit pasipiktinimas užsieniečiais, kaip iš šio laiško matyti: "Užsieniečiai pramušė iš mūsų krašto iki savojo skylę, per kurią jie dabar mato visas mūsų valstybines ir verslines paslaptis.. Mano nuomone, tą skylę reikia kaip galint greičiau užtaisyai, o visus keliautojus kuo griežčiausia prižiūrėti, kad jie be mūsų įstaigų žinios negalėtų išsiųsti jokių pranešimų."

Bet tat nereiškia, kad rusai nebūtų maišėsi su svetimomis tautomis (ne tiek prekiaudami, kiek kariaudami) ir kad svetimos tautos nebūtų turėjusios reikšmės rusų valstybės gyvenime.

Petro Didžiojo laikais susidomėjimas Vakarų Europa buvo pats didžiausias. Bet jo domėjimasis Vakarų pramone ir civilizacijos išradimais buvo visiškai panašus į Stalino susidomėjimą Amerikos technika, kad apsinaudoti jos vaisiais ir ją vėliau sunaikinti. Petras Didysis taip pat yra išsireiškęs, kad "mums Vakarų Europa bus reikalinga dar kokį dešimtmetį, o po to mes jai atsuksime užpakalį."

BAISUS POTVYNIS KANSASO, MISSOURI IR OKLAHOMOS VALSTYBĖSE

Patvinusios Arkansas, Neasho ir Mississippi upės užliejo milžiniškus derlingus žemės plotus su ūkininkų sodybomis, žibalo šaltiniais ir apgriovė net didokus miestus, kaip Oklahoma, Kansas ir Ottawa County.

Nelaimės ištiktiems žmonėms gelbėti siunčiami kariuomenės daliniai, neskaitant vietinių gaisrinikų įgulų, turinčių daug darbo vien tik gaisrus gesinant. Užsidegęs Kansas City 300,000 galionų talpos žibalo tankas pareikalavo 4 dienų sunkaus darbo. Ugnis čia padarė nuostolių už vieną milijoną dolerių.

Bendri potvynio nuostoliai sieks daug šimtų milijonų dolerių. iPrmajai pagalbai Kongresas suteikė 35 milijonus dolerių. Pirmąjai pagalbai Konlydimas žmonos ir ką tik iš Europos grįžusios dukters, išvyko į nelaimės ištiktas vietas.

PREKYBA POVAINIKIAIS VAIKAIS

Amerika, tūkstančių galimybių šalis doleriams uždirbti, turi pakankamai žmonių su iniciatyva, kurie vienam dolerių šaltiniui išsisėmus, į jo vietą suranda dar du. Kadangi daugelis tų verslų yra kriminaliniai, "verslininkai" jieško būdų papirkti įstatymų saugotojus.

Paskutinė didelė naujiena, paskilydusi Amerikos ir užsienio spaudoj yra susekta prekyba nelagaliai gimusiais vaikais. Į šį skandalą yra įveltas žinomas Brooklyno teisininkas ir aštuoni daktarai, taip bent pareiškė Queens County prokuroras Charles Sullivan. Ši gengė steigė po visą kraštą vaikų farmas ir pardavinėjo kūdikius bevaikėms šeimoms adoptuoti. Igi šiol yra susekta, kad 300 naujagimių vaikų buvo parduota New Yorke ir 30 Quuense.

Veik visos šių vaikų motinos buvo nepilnamečės mergaitės, daugiausia gimnazistės. Jos atvykdavo gimdyti į minėtas "farmas" (bet buvo tas biznis vedamas ir vienoj savivaldybės ligoninėj), ir čia surasdavo lengvą būdą nusikratyti nepageidaujamu priedaugliu: su daktarais pasirašydavo sutartį, kad jos leidžia vaikus adoptuoti.

Daktarai turėdavo taip pat nemaža klijentų, jieškančių tokių vaikų adoptuoti už pinigus arba tiksliau sakant pirkti. Vaiko kaina nuo 1,400 dolerių iki 4,500 dolerių. Ši gauja uždirbdavo iš vaikų prekybos apie 100,000 dolerių per metus, sako valstybės gynėjas Sullivan. Mergaitėms-motinoms duodavo nuo 300 iki 800 dolerių už atsisakymą nuo motinos teisių.

Plačiausia išbujojusios tokios vaikų gimdymo ir pardavinėjimo vietos buvo išbujojusios Bostone, Baltimorėj ir Miami.

Juozas Bačiūnas, kuris iki šiol turėjo šešias vasarvietes ir kuris ši pavasari įsigijo septintą—didelę salų Superior ežere, nereikalingas reklamos.

Taip, Juozas Bačiūnas, kurio svečiai — 99 nuošimčiai kitataučių, nereikalingas lietuviško laikraščio reklamos.

Bet dabar, kai mieste taip karšta ir lietuviškas laikraštininkas, neturėdamas laiko ištrūkti į tuos žaliuojančius kalnus, tyvuliuojančius ežerus ir siūbuojančius miškus, gauna žinią, kad štai jo tautietis įsigijo "The Island of Adventure", jam širdyje lengviau pasidaro.

FUKSAS VEŽAMAS Į AMERIKĄ

Sovietų šnipas chemikas Fuksas, kurs anglų teismo nuteistas 14 metų kalėjimo, būsiąs atvežtas į Ameriką. Jis jau suteikė FBI tardytojams svarbių žinių apie komunistų šnipus. Jis žada čia nurodyti visą eilę naujų sovietų šnipų.

IŠ VISO PASAULIO

— Prezidentas Trumanas nuo Maliko žinomos kalbos su taikos Korejoje pasiūlymu vengia apie taikos derybas ką nors pasakyti. Spėjama, kad jie nepasitiki komunistų nuoširdumu.

— Tarp Gonkongo ir pietų Kinijos vagys pavogė 3 su puse mylių ilgumo povandeninį kabelį. Kas nurodys vagis, tam paskirta 825 dolerių dovanų.

— Narkotikų komisijos apskaičiavimu, New Yorke yra viso 90,000 narkotikų vartotojų. Jų tarpe daugumą paauglių, nesubrendusių jaunuolių.

— Valstybės sekreorius Achesonas pareiškė, jog taika Korejoj neturi Amerikos užmigdyti. Po puses metų, ar po metų mes galime sulaukti dar didesnio smūgio.

— Tibeto valdovo Dalay Lamos vyresnysis brolis išvyko į Indiją neva gydytis, o iš ten jis atplaukė į Ameriką ir atgal jau nebenori grįžti.

— Egipto karalius Farukas savo pusbrolį atidavė į teismą už tai, kad jis karo metu su Izraeliu spekuliavo ginklais ir Egipto kariuomeei skirtus ginklus pardavė juodojoj rinkoj.

— Irane įvyko didžiulės komuinstų riaušės. Komunistai priešinasi Amerikos kišimuisi į Irano bylą su Anglija dėl naftos. Komunistai buvo tokiame dideliame skaičiuje ir taip smarkiai puolė, kad jų neįveikė nei policija, nei policijos rezervai. Tik kariuomenė panaudojus tankus išvaikė minią.

— Philadelphijos veteranų organizacija padarė nutarimą pasiūlyti vyriausybei visus komuinstus išsiųsti į kurią nors salą ir leisti jiems daryti savo eksperimentus. Kad tik jie nekliudytų kitiems piliečiams ramiai gyventi.

— Sovietų centras New Yorke, neatsižvelgiant į Sovietų Sąjungos protestą, vėl vengrų emigrantų pikietuojamas. Pikietininkai protesuoja prieš Vengrijos piliečių deportavimus ir prieš tikybos persekiojimą.

Amerikos Lietuvių Savaitė

CHICAGOS LIETUVIAI

Sekmadienį, liepos 8 d., nuo ankstybo ryto iki vėlybo vakaro su mažomis pertraukomis smarkiai lijo, žaibavo ir griaudė. Todėl per Margučio radijo programą, kuris prasideda sekmadieniais 1 val. popiet, buvo atšaukti visi tą dieną ruošti piknikai.

***

Chicagos lietuvių vargoninninkų choras, komp. Antano Pociaus vadovaujamas, rengė dainų šventę. Kadangi dėl blogo oro šventė negalėjo įvykti, tai ji atidėta kitam kartui.

***

Svarbiausias šiuo tarpu Chicagos lietuvių rūpestis, tai Margučio festivalio, rengiamo liep. 22 garsiam Riverview parke pasisekimas. Margutiečiai, viską atidėję į šalį dabar ruošiasi tai pramogai.

***

K. Deveikis, Margučio radijos programų vedėjas, pašauktas į kariuomenę. Jis yra antrojo pasaulinio karo veteranas karininkas. Jis pašauktas trumpam laikui panaujinti karines studijas.

***

Pramogų rengėjai žiemos ir vasaros sezonų metu stengiasi išvengti konfliktų. Bet pasitaiko ir priešingai. Štai, kai Margutis rengia savo festivalį, tą pat dieną rengiamas piknikas šv. Kazimiero vienuolyno naudai Labdarių ūkyje, o Marijonų ūkyje rengiamas piknikas marijonų vienuolyno naudai. Keista. Margutis per savo programas mielai pranešinėja apie tų vienuolynų pramogas, bet... dabar jie rengia savo piknikus tą pačią dieną, kai ir Margutis. Dar keisčiau, kad abu vienuolynai savo piknikus rengia tą pačią dieną.

***

Išdaužyti Vilnies langai tebėra lentomis užkalti. Sako, būsią palikti tik maži langeliai. Kaip kalėjime.

Chicagos lietuvių skautai yra surengę vaikų ir mergaičių stovyklą farmoje netoli Chicagos. Juos rūpestingai prižiūti patyrę skautų vedėjai. Stovyklavimas baigsis prieš liepos 22 d., ir visi skautai dalyvaus Margučio festivalyje.

***

Vasaros lituanistikos kursai veikia keliose kolonijose. Patogiausias sąlygas tai veiklai turi Marquette Parko kolonija. Mat, ji yra prie pat parko, kur vaikai su mokytojomis renkasi. Mokytojos yra pasaulietės, ne vienuolės.

***

Chicagos lietuvių tarpe, ypač Bridgeporte, tebeina kalbos apie triukšmą, įvykusį liepos mėnesio pradžioje prie vieno bolševikėlio namo, kurs yra prie Emerald ave., netoli 35-tos gatvės. Aiškinimų, kalbų, gandų apie tą triukšmą buvo ir yra įvairių. Paaiškėjo, kad tas bolševikpalaikis buvo pasikvietęs keletą raudonosios konferencijos juodų delegatų. Tai kaimynai ir pamanė, kad jų apylinkėje bolševikai apgyvendina raudonus juodžius. Todėl ir sukėlė triukšmą. Sujaudintų žmonių nuotaika atslūgo. Bet kadangi miesto galvos rasinio konflikto bijo, kaip ugnies, tai ta apylinkė patruliuojama dieną ir naktį. Emerald ave. tarp 34-tos ir 35-tos uždaryta. Neleidžiama nei automobiliams, nei sunkvežimiams pravažiuoti. Pėstiesiems, ten gyvenantimes, leidžiama eiti. Žmonės ta proga įvairiai šneka. Girdi, jei anuo metu dėl Hitlerio garbintojų tokie dalykai būtų atsitikę, tai jų nebūtų likę nei "dūko". O dabar, kai tokie dalykai dedasi dėl Stalino garbintojų, tai dar daromos ceremonijos.

J. J. Mirus

Naujas laikraštis steigiamas Bostone

Nesenai katalikiškoje spaudoje buvo su nemažu pasitenkinimu rašoma apie tai, kad, girdi, pavyko sujungti tris laikraščius. Ši operacija buvo pavaizduojama kaipo tam tikras laimėjimas. Vienas dabartinis į Brooklyną perkeltas Darbininkas turėtų atstoti anuos tris laikraščius.

Bet pasirodo, kad taip nepasidarė, kaip tėveliai - vienuoliai tarė. Jų pačių srovės žmonių tarpe pastebimas didelis nepasitenkinimas. Ir štai mus pasiekė žinia, kad Bostone jau susidaręs komitetas naujam laikraščiui organizuoti. Darbas, esą, varomas praktiška kryptim. Šiuo metu tariamasi dėl laikraščio spausdinimo ir dėl kitų praktinių reikalų. Bostono katalikai nusprendė be savo laikraščio nepasilikti.

ADV. BAGOČIUS ŽADA KANDIDATUOTI SLA PREZIDENTO VIETAI

Adv. F. J. Bagočius, buvęs SLA prezidentas, žymus kalbėtojas ir veikėjas, kreipdamasis į tūlą brooklynietį vienu reikalu, tarp kita ko, savo laiške pažymi:

"Aš sveikstu ir vėl žadu SLA prezidento vietai kandidatuoti."

Kaip žinoma, adv. Bagočius buvo gana sunkiai susirgęs ir todėl negalėjo praktikuoti advokatūros. Iki šiol jis iš savo rezidencijos, 200 Edgehill Road, Milton 86, Mass, niekur nebuvo išvykęs.

Amerikos lietuvių visuomenė pasigedo adv. Bagočiaus, kuri jį nuoširdžiai mėgo kaip ugningą kalbėtoją. Jis yra pasakęs daugiau kalbų, negu kuris kitas mūsų veikėjas Amerikoje. Galima sakyti, nėra tos kolonijos, kur Bagočius nebūtų kalbėjęs. Būdamas jaunas, Bagočius važinėdavo su kalbomis ir knygomis, kurias jis anų laikų mokslo žinių ištroškusiems ateiviams pardavinėdavo. Tuo būdu jis surinkdavo pakankamai pinigų savo studijoms mokykloje apmokėti.

Bagočius, kaip ir kiekvienas Amerikos lietuvių veikėjas, ne kartą yra buvęs auka piktų ginčų. Visai jaunas būdamas, F. J. Bagočius buvo išrinktas SLA prezidentu. Tada Susivienijimas taip pat dar buvo jaunas ir neseniai išsilaisvinęs iš kunigų globos. Bagočius buvo pašalintas iš SLA prezidento vietos, nes jis nebuvęs pilietis ir, be to, "pasisavinęs vieno SLA nario pomirtinę." Vėliau, lygiai po 40 metų, mirus buvusiam SLA sekretoriui A. B. Strimaičiui, jo archyve buvo rastas dokumentas, iš kurio paaiškėjo, kad istorija apie tos pomirtinės pasisavinimą buvusi politinių Bagočiaus priešų sugalvota...

Adv. Bagočius, kuris, tenka džiaugtis, dabar sveiksta, yra tipiškas senosios Amerikos lietuvių visuomenės "produktas". Senoji Amerikos lietuvių karta, kuriai vadovavo ir, tiesą pasakius, tebevadovauja senieji veikėjai, yra atlikusi milniškus darbus ne tik sau, savo organizacijoms, bet ir Lietuvai. Senosios savo tėvynės atžvilgiu, Amerikos lietuviai buvo ir tebėra šimtaprocentiniai idealistai, nes tuo metu, kai Lietuvos lietuviai praktiškai naudodavosi savo valstybe, tai šie, jai atstatyti ir vėliau stiprinti, aukodavo, palyginti dideles sumas, nieko už tai atgal negaudami ir pagaliau nieko neprašydami. Kalbant apie Amerikos lietuvių aukas Lietuvai, vargiai, ar yra kitas veikėjas, kuris asmeniškai būtų tiek aukojęs Lietuvai, kaip adv. Bagočius.

Ar Amerikos lietuvių visuomenė, neturėdama gerų vadų, idealistų būtų tiek daug gero padariusi Lietuvai?

Ką adv. F. J. Bagočius darys pasveikęs — ir toliau ramiai praktikuos advokatūrą, ar kandidatuos SLA prezidento pareigoms — mums ne taip svarbu. Tai yra jo paties, kaip veikėjo, reikalas. Tiek metų buvęs pareigingas visuomeninkas, jis ir toliau žino, kas reikia daryti. Seno artojo netenka mokyti. Svarbu, kad toks veikėjas, kaip Bagočius, kurio visuomenės darbo dirvoje nelengva pakeisti, sveiksta ir vėl žada dirbti. Neturėdami visuomenės veikėjų pertekliaus, mes branginame kiekvieną norinti dirbti veikėją.

Kiek tai liečia Susivienijimą, dabar jam vadovauja Amerikoje gimęs ir augęs idealistas teisėjo Laukaičio asmenyje. Šio rašinio tikslas — ne SLA rinkimų agitacija, kuriai dar truputį per anksti, bet nuoširdus noras pareikšti džiaugsmą, kad ir mūsų senieji veikėjai, kaip Bagočius ir kiti, nežada pasitraukti iš horizonto.

ĮDOMI VIETA, TA HOLLYWOOD INN

CHICAGO, ILL. — Tarp daugelio lietuviškų užeigų Chicagoje, Hollywood Inn tur būt yra pati įdomiausia. Kodėl? Todėl, kad ją gausiai lanko tiek senieji lietuviai, tiek naujakuriai.

Vieną vakarą Jūsų korespondentas nutarė aplankyti Hollywood Inn — 2419 W. 43rd St. — prie pat Western Ave., tos ilgiausios gatvės pasaulyje, — gatvės, kuri čia tęsiasi, rodos, 30 mylių....

Atsisėdus prie baro, į mane pažvelgė simpatinga, apvalaus veido moteris, kuri, kaip netrukus paaiškėjo, buvo Hollywood Inn šeimininkė Elzbieta Rudauskienė, kilusi iš Žagarės ir atvykusi po pirmojo pasaulinio karo, rodos, 1921 metais.

Nors baras buvo apgultas klijentų ir iš gretimos salės visą laiką plaukė dainuojančio jaunimo balsai, bet mudu su šeimininke užvedėme draugišką kalbą. Besikalbant, paaiškėjo, kad Rudauskų šeima, kaip kiekviena šeima, savo gyvenime yra turėjusi džiaugsmo ir skausmo valandų. Tuo metu, kai šeimininkė supažindina mane su savo sūnum, gražiu, kokiu 20 metų vyruku, kurio vardas Reimondas, ji, giliai atsidusus, pradeda pasakoti apie kitą, vyresnįjį sūnų Kazį, kuris buvo karo aviacijos leitenantas ir kuris, deja, žuvo lėktuvo katastrofoje 1945 m. New Mexico.

Besikalbant su šeimininke, iš gretimos salės, kur buvo girdėti dainuojant, pradėjo veržtis Pirmyn choristai ir choristės. Netrukus pasirodė ir Kazys Steponavičius, to choro vedėjas, kuris, baigęs repeticijas, dabar drauge su choristais užgulė barą. Pasirodo, Hollywood Inn yra tokia vieta, kur žmonės renkasi ne tik linksmintis, bet ir darbui dirbti. Kadangi Hollywood Inn turi didelę salę su scena, tai čia renkasi praktikuoti ne tik Pirmyn choras, bet ir buvusių tremtinių ansamblis Dainava, kuriam vadovauja muzikas S. Sodeika ir artistas G. Velička. Be to, čia renkasi apie vienuolikos draugijų bei klubų nariai savo posėdžiams. Čia nuolat vyksta vestuvių puotos ir kitokios pramogos. Kadangi Hollywood Inn turi net tris sales, tai kartais vienu vakaru čia būna net keletas pramogų bei susirinkimų.

Kadangi Elzbieta Rudauskienė yra atvykusi iš neprikl ausomos Lietuvos, tai jos širdyje, palyginti, yra daugiau šilumos lietuviškiems reikalams bei rūpesčiams. Todėl ir naujakuriai čia jaučiasi, kaip namie. Nekalbant jau apie čia gimusius jaunuolius, kurie ją vadina mama... Palyginti dar jauna ir, kaip sakiau, labai malonios išvaizdos moteris, Hollywood Inn šeimininkė moka suprasti tieks sesnesnės kartos amerikietį, tiek naujakurį, tiek čia gimusį jaunuolį.

Kaip ten bebūtų, bet faktas, kad čia renkasi ne tik pavieniai asmenys, bet ištisos draugijos, rodo, kad Elzbieta Rudauskienė, kaip asmenybė, turi ką nors daugiau, negu eilinė biznierė. Kalbama, kad Hollywood Inn šeimininkė kiekvienos didesnės šventės, pavyzdžiui, Kalėdų ar Velykų proga neįamiršta neapdovanojusi nė vieno savo klijento. Su kiekvienu atsilankiusiu į Hollywood Inn ji randa bendrą ir nuoširdžią kalbą.

Nenuostabu, kad Hollywood Inn virto visų lietuvių, tiek senųjų tiek naujųjų, užeiga.

SILVER BELL BAKING CO.
(Taip dabar vadinasi Varpo kepykla)
36-40 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
Telefonas STagg 2-5938
ANTANAS BALČIŪNAS, savininkas

Kepa visokių rūšių duoną, ypač specialistai Europos ruginės duonos, kurios jie kepa keliolika rūšių
Vedybom ir parėm kėksų ekspertai
Taipgi kepa ir parduoda krautuvėms ir pristato į namus ne tik visokią duoną, bet ir Tortus, Kėksus, Pyragus ir Pyragaičius.
SUFFOLK COUNTY FARMERS MKT.
Silver Bell Baking Co., šeštadieniais čia turi savo produktų skyrių, todėl Long Islando lietuviai pasinaudokite tais vertingais produktais. Vieta — Middle Island, L. I. arti Jericho kelio.
Tel. Yaphank 3218 ar 3202.
Varpo kepykla greitu laiku atidarys savo skyrių Hicksville, L. I. Penktadieniais ir antradieniais bus HICKSVILLE FARMERS MARKETE. Norintieji užsisakyti Varpo kepyklos duonos ar pyragų, pašaukite aukščiau paduotu telefonu arba parašykite:
SILVER BELL BAKING CO.
Box 44 Middle Island, L. I.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.
Tel.: 5-9229

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

MIAMI, FLORIDA
SOUTHERN CROSS HOTEL
PAUL USONIS, savininkas
Jūs būsite patenkinti apsistoję šiame savo tautiečio viešbutyje.
KAINOS PRIEINAMOS
642 N. W. 3rd STREET, MIAMI 36, FLORIDA
Ph. 82-9500

TAUPYKITE ŠIOJE SPARČIAI AUGANČIOJE BENDROVĖJE
Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association
KUR—kiekvieno taupomi indėliai yra federalinės valdžios agentūros apdrausti iki $10,000.
KUR—vissada buvo ir yra išmokama aukštas dividendas visiems mūsų taupytojams.
KUR—pinigai kiekvienam taupytojui buvo ir yra išmokama pagal pareikalavimą.
KUR—patarnavimas visuose finansiniuose reikaluose yra teisingas ir mandagus.
TURTAS VIRŠ $6,700,000
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASS'N
JOHN PAKEL, President
6234 S. Western Ave Tel. GRovehill 6-7575

JŪSŲ SVEIKATA PATAISOMA BE VAISTŲ IR OPERACIJŲ
SEKMINGAI PAGYDYTŲ PACIENTŲ PADĖKOS LAIŠKAI
Ivairių rūšių negalavimai, skilvio, inkstų ir kepenų ligos, tulžies, puslės visoki negalavimai, žemas ir aukštas kraujo spaudimas, astma, kvėpavimo sutrikimai, ausų ligos. nervų negalavimai, neuralgija, reumatizmas, judėjimo sunkumai ir kitos ligos.

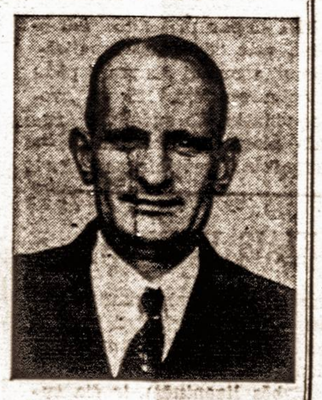

Šiuo laišku pareiškiu padėką dr. Miller už suteiktą pagalbą mane gydant.
Vasario mėnesį aš nustojau valdęs savo rankas. Negalėdamas dirbti ir prislėgtas nusiminimo kreipiausi į gydytojus, bet jie nenustatė negalavimo priežasties, nei patarė kas daryti. Po kelių savaičių, nutariau kreiptis į dr. Miller, apie kurį sužinojau iš jo garsinimo.
Niekad nesu padaręs geresnio nutarimo. Jau po dviejų apsilankymų pas dr. Miller, pradėjau judinti pirštus, kuo labai džiaugiausi. Kelius mėnesius lankęs dr. Miller pajėgiau pradėti dirbti.
Regnar L. Frederiksen, Irvington, N. J.

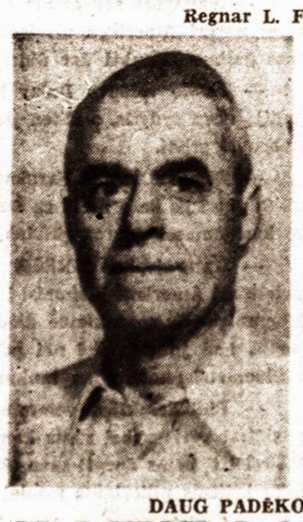

Gerbiamas Pone Miller,
Norėdamas pareikšti dėkingumą dr. Miller, taip pat padėti kitiems sergantiems širdies ligomis, skelbiu šį laišką ir fotografiją.
Ilgai sirgau ir buvau praradęs bet kokią viltį pagyti. Mano namų gydytojas ir širdies specialistas man buvo sakęs, kad gyvensiu tik 25 valandas. Buvau visiškoje desperacijoje, kai netikėtai perskaičiau žinią apie dr. Miller. Pirmojo vizito metu patyriau, kad dar esama vilties gyventi.
Šios viltys išsipildė, nes netrukus sveikata pagerėjo. Dabar gi jau visiškai pasveikau. Dr. Miller įvykdė stebuklą, kurio negalima doleriais atlyginti. Amžinai jam už tai palieku dėkingas, o visiems ligoniams pranešu, kad kreiptūsi į dr. Miller, nes tikiu, jis ir jiems padės.
Pancrazio Ungaro, Bronx, N. Y.
DAUG PADĖKOS LAIŠKŲ JŪS GALITE MATYT MANO BIURE
DR. J. MILLER, D. C. Ph. C.
PRIĖMIMO VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryto iki 7:30 vakare
Tel. MItchell 2-0773
790 BROAD STREET, NEWARK, N. J.
Važiuoti iš New York — Hudson Tube iš Cortlant St. 14th St. ar 34th St. 20-30 min. iki Newarko.
Nuo stoties tik 4 blokai.

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY
Čia gaunami geriausi baldai, televizijos ir radijo aparatai, siuvamos mašinos, šaldytuvai ir visi kiti namų apyrangai reikalingi dalykai.
DUODAMA ISMOKĖJIMUI 15 MĖNESIŲ
JOKIOS GARANTIJOS NEREIKIA

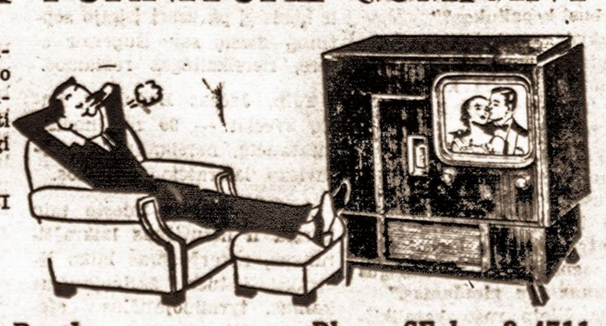

2310 West Roosevelt Road Phone SEeley 3-4711
CHICAGO 8, ILLINOIS
Atdara pirmadieniais, ketvirtadieniais iki 9:30 val. vak. Sekmad. nuo 11—4:30 popiet

LIETUVIAI PASAULYJE

— Argentinos lietuvių bendruomenės laikiną komitetą sudaro: Ign. Padvalskis, pirm. A. Kuprevičius, vice pirm., Kost. Norkus, L. Sruoga, kun. Garšva, G. Burdulis, Gilvydis ir D. Gruodis.

— Argentinoje įsteigtas Kultūros Fondas, kuriam vadovauja —D. Gruodis, S. Ryselienė, dr. P. Brazys.

— Australijos sostinėje Sanberoj įsteigtas lietuvių spaudos kioskas.

— JAV tebeveikia tik vienas Kultūros Fondo skyrius Clevelande, kurio valdybą sudaro šie asmenys: St. Barzdukas, A. Augustinavičius, J. Daugela, Ig. Malinauskas, Pr. Skardžius, St. Tamošaitis, A. Laikūnas.

— Liutas Grinius, buv. Lietuvos prezidento sūnus, išrinktas Chicagos lietuvių studentų atstovybės pirmininku.

— Barbora Darlys pakviesta dainuoti lenkų operoje Moniuškos Halka.

—Lietuvė advokatė iš Bostono Mrs. Shalna Chicagoje įvykusioje Federation of Business and Professional Women Clubs posėdžiuose buvo vadovė vienos svarbios komisijos.

—VLIKo atstovai netrukus susitiks su ministeriu St. Lozoraičiu ir aptars bendradarbiavimo galimumus.

— Kanados lietuviai K. ir J. Didžiokai turi vadinamąjį lauko teatrą (Drive in Theatre) su kuriuo lanko įvairias vietas.

— Antanas Vaitkevičius norėdamas baigti medicinos mokslus manę grįžti atgal į Vokietiją.

— Dailininkas A. Šepetys įsteigė dekoratyvinio meno studiją, kurią pavadino (nulietuvindamas savo pavardę "Shepy art studio".

— Chicagoje vykstančiame šachmatų konkurse lietuvis šachmatininkas Tautvaiša lig šiol pirmavo.

— Kanadoje yra lietuvių apie 16,000, jų tarpe apie 7,000 seniau įsikūrusiųjų ir 9,000 naujakurių - tremtinių.

— Frankfurte, Vokietijoje, įvyko socialistų kongresas, kuriame dalyvavo ir lietuvių socialistų atstovai.

— Australijoje gyvenną lietuviai planuoja nuo rudens įsteigti visą eilę lietuviškų mokyklų ir vaikų darželių.

— Knygų leidykla Venta— vienintelė Vokietijoje — lig šiol tebeleidžia naujas knygas ir kitokius leidinius.

Anglijos lietuviai aplankė Gelgaudą

1831 metų sukilimo vadas Gielgaudo ainis, kaip jau buvo ne kartą lietuvių spaudoje minėta, iškilo Anglijoje, kaip vienas žymiausių dramos artistų ir Šekspyro interpretatorių. Jis žinomas John Gelgud vardu.

Kaip tik neseniai Jonas Gielgaudas atvažiavo į Coventry vaidinti visoje eilėje spektaklių. Coventry lietuviai apie tai sužinoję, nusprendė pagerbti lietuvių kilmės artistą. Po paskutinio vaidinimo lietuvių delegacija nuvyko artisto pasveikinti ir įteikė dailininkės I. Gurevičienės pieštą puošnų adresą ir krepšį gėlių.

Artistas apgailestavo, kad negali ilgiau pasilikti Coventry ir pabūti su lietuviais. Vietos laikraščio "Klajūno" bendradarbiui jis pažadėjo atsiųsti savo foto ir apskritai palaikyti su lietuviais santykius.

Artisto brolis Vall Gelgud yra žinomas Anglijoje dramų rašytojas. Jis nepriklausomybės laikais lankėsi Lietuvoje ir apžiūrėjo savo senelių garsią pilį Gelgaudiškį.

SIUNTINIAI TREMTINIAMS SIUNČIAMI NEMOKAMAI

Amerikiečių šalpos organizacijų ir Balfo centro rūpesčiu išgautas iš JAV vyriausybės leidimas siuntas Europon siuntinėn dar metus laiko nemokamai. (Tikimasi lengvatų ir įteiktame drauge su latvių ir estų šalpos organizacijomis memorandume kancleriui Adenaueriui). New Yorke įvykusiame visų JAV užs. šalpos or-jų tarybos posėdyje dalyvavo, kaip lygiateisis narys, ir reik. ved. P. Minkūnas). Iro dir. Kingsley pareiškimu, iš 240.000 IRO globojamų tremtinių 140.000 dar reiks atvežti į JAV, iš likusių 7.000 bus reikalingi nuolatinės globos, o kitus teks įkurdinti kitur. Visos organizacijos nutarė sudaryti vadovybę, kuri rūpintųsi ir jau "įkurdintais" tremtiniais, nes kai kur jie traktuojami dar labai blogai.

VIENYBĖS VETERANAS

ALEKSANDRAS ŽALPIS

Laikas pakalbėti apie senus Vienybės korespondentus, bendradarbius ir platintojus. Be šių spaudos platinimo veteranų ir Vienybė vargu būtų sulaukusi tokio ilgo amžiaus.

Šį kartą norima bent kiek plačiau parašyti apie ilgametį Vienybės korespondentą Chicagoje, Aleksandą Žalpį, kurio jaunystė, kaip vėliau matysime, yra gana įdomi visuomeniniu bei tautiniu požiūriu.

Aleksandras Žalpis gimęs 1884 m. Vaidatonių kaime, Skaudvilės valsčiuje, Raseinių apskrityje. Aleksandro jaunystė buvo gana audringa. Vos paūgėjęs, jis pateko į 1905 metų revoliucijos sūkurį, kuris tada neišvengiamai palietė ir miestą, ir kaimą.

Aleksandras Žalpis dar ir dabar negali pamiršti vieno tų metų įvykio. Kartą į Nemakščius atvyko jaunas dvarininkas Vladas Putvinskis, kuris savo apylinkėje vadovavo tautinio atgimimo sąjūdžiui. Vladas Putvinskis - Putvys, kuris Lietuvos nepriklausomybės istorijoj bus žinomas, kaip Šaulių Sąjungos kūrėjas, tada atvyko į Nemakščius sakyti kalbą. Tai buvo skmadienis. Putvinskiui pradėjus kalbėti, vietos policija ėmė kurstyti susirinkusius mušti kalbėtoją, nes tai esąs vagis.... Sukurstytoje minioje atsirado moteris, kuri pirmoj pakėlė ranką prieš kalbėtoją. Atsirado ir daugiau mušeikų. Pamatęs pavojų, kalbėtojas nutraukė kalbą ir norėjo pasišalinti. Bet minia — paskui. Putvinskis parmušamas, spardomas, apkraustoma ir atimamats jam revolveris.

Visa tai matydamas, jaunas Aleksandras Žalpis tuojau sugalvojo planą, kurio dėka, kaip vėliau matysime, Vladas Putvinskis tą pačią įtužusią minią palenkia į savo pusę. Aleksandras Žalpis sušunka:

"Žmonės, nedarykite savo teismo! Veskime jį pas kleboną, — tegu jis teisia. Kaip jis nuteis, taip bus."

Minia paklausė. Tuo tarpu Aleksandras Žalpis gerai žinojo, kad vietos klebonas kun. Palevičius, pats būdamas patriotas, palaikys Vlado Putvinskio pusę.

Taip ir buvo. Kun. Palevičius įsivedė Vl. Putvinskį į kleboniją, nuplovė kraują ir vėliau susirinkusiai miniai tarė:

"Ir aš nežinau, už ką jūs mušėte šitą žmogų. Aš tik matau, kad jūs jį sukruvinot, kaip Kristų. Tegu pats užpultasis paaiškina."

Tada Vl. Putvinskis prabilo: "Jūs manęs nesupratote. Aš turėjau revolverį ir galėjau gintis. Bet aš nekėliau rankos prieš jus. Kodėl? Todėl, kad man jūsų buvo gaila, nes jūs, mušdami mane, nežinojote, ką darėte. Brangūs lietuviai, jūs mane užpuolėte, bet aš kovoju už tautos, spaudos ir bažnyčios laisvę. Aš kovoju už tai, kad jums būtų geriau gyventi."

Vl. Putvinskis kalbėjo apie pusę valandos. Daugelis susirinkusiųjų ėmė verkti. Tada kun. Palevičius, kreipdamasis į minią, paklausė, ką ji norinti daryti — "užmušti, ar paleisti"? Minia, kaip vienas žmogus, dabar sušuko: "paleisti." Tada klebonas pareikalavo, kad tas asmuo, kuris pasiėmė Putvinskio revolverį, sugrąžintų jį savininkui. Sugrąžinus revolverį ir miniai pradėjus skirstytis, kleb. Putvį pasikvietė pietų, ilgai su juo kalbėjo ir vėliau, pašaukęs diližaną, išleido jį namo į savo dvarą.

Po šio įvykio kun. Palevičius pasišaukia Aleksandrą Žalpį ir jam sako:

"Aš matau, kad tu esi geras socialistas ir geras krikščionis."

Tai buvo pirmas sėkmingas Aleksandro Žalpio žygis tame 1905 m. revoliucijos sąjūdyje. Jis skaito laikraščius, knygas ir, vaikščiodamas po kaimus, platina revoliucinius atsišaukimus. Dvaruose jis kumečių vaikus moko lietuviškai skaityti ir rašyti. Dvarininkai, prie kurių jaunasis Žalpiukas ir iš tolo pirma negalėdavo prieiti, dabar jį sveikina, vaišina ir, kaip įmanydami, jam gerinasi. Dvarininkaitės jį kviečia į rūmus, valgydina, nors jis ten sėdi nenusiavęs kaliošų ir mėsą valgo... su pirštais. Dvarininkaitės mano, kad jaunas revoliucionerius tyčia nori paniekinti luomą, su kuriuo jis kovoja. Žodžiu, dvarininkai, bijodami "cicilikų", dabar gerinasi jų vadui...

Bet nevisada jaunąjį Žalpį lydėjo laimė. Kartą Stulgių vargonininkas, taip pat revoliucionierius, laikraščiui parašė korespondenciją, kurią Žalpis sutiko pasirašyti.... Tuo būdu Žalpis atkreipė žandarų dėmesį. Vieną gražią dieną, žiūrėdamas pro savo namų langą, jis pamatė atjojant būrį dragūnų. Jam buvo aišku, ko tie caro kareiviai atjoja. Aleksandrui nieko kito neliko, kaip tik bėgti slėptis. Jis slapstėsi Gudelių dvaro pelkėse, kur motina jam kasdien nešdavo valgyti.

Dabar Aleksandras Žalpis pajuto, kad jam jau nėra vietos tėviškėje. Jis pradėjo galvoti apie bėgimą į Prūsus. Be to, jį ir kiti ragina bėgti. Todėl jis išvyksta į Tilžę, kur jį maloniai sutinka žinomas vietos veikėjas Vanagaitis ir kiti. Apsigyvenęs ir gavęs darbą Tilžėje, Aleksandras, betgi, ilgisi tėviškės — motinos, artimųjų. Grįžta namo, bet vietos policininkas, kuris įsimyli Aleksandro seserį, draugiškai pataria jam pasišalinti. Vėl vyksta į Tilžę, ir čia pradeda galvoti apie Ameriką, apie tolimąją Omaha, Nebraska, kur jo tėvas jau seniau buvo nuvykęs. Susirašo su tėvu, ir šis jam atsiunčia laivakortę.

Dabar jaunojo Aleksandro Žalpio gyvenime įvyksta gana stambus lūžis. Dabar, galvodamas apie tolimą užjūrį, jis gailisi palikti tėvynę, kur jau pradeda reikštis pirmieji laisvės spinduliai. Vis daugiau ir daugiau rodosi lietuviškų laikraščių, už kurių laisvę Žalpis kovojo. Bet, savisaugos jausmas dažnai nustelbia bet kokį jausmą. Ir paukštis, matydamas pavojų, apleidžia lizdą. Todėl ir jis, palikęs motiną, tėviškę, artimuosius, dabar traukia į vakarus, į tolimą nežinomą užjūrį, kur jo laukia nežinomas likimas.

Dabar jam gaila palikti ir Prūsų Lietuva, kur jis susirado tiek daug gerų, nuoširdžių draugų. Pagaliau jis pradeda abejoti dėl savo kelionės į Ameriką dar ir todėl, kad Lietuvoje jau grąžinta spaudos laisvė. Tik žinios apie siaučiančią reakciją Lietuvoje pagaliau Aleksandrą įtikina, kad jis turi vykti į Ameriką. Be to, sklinda kalbos, kad caro valdžia reikalausianti išduoti visus pabėgusius į Prūsus revoliucionierius...

Prieš išvykdamas į Ameriką, Aleksandras Žalpis dar aplanko Martyną Jankų Bitėnuose, vėliau Vydūną, Vanagaitį ir kitus Tilžės lietuvių veikėjus, juos atsisveikina ir 1910 m. pabaigoje išvyksta į tolimą kelionę. Sėdęs į laivą Hamburge, Aleksandras po 13 dienų kelionės pasiekia New Yorką, kur jį pasitinka iš anksto Tilžės Vanagaičio įspėtas Vienybės redaktorius Mikolainis. Šis jam įteikia po keletą Vienybės, Lietuvos ir kitų laikraščių. Mikolainis kviečia Aleksandrą bendradarbiauti Vienybėje ir palydi jį į traukinį, kuriuo jis išvyksta pas tėvą į Omaha, Nebraska.

Atvykęs į Omahą, Aleksandras Žalpis taip pat nesėdi sudėjęs rankų. Tuojau gavęs darbą skerdykloje, Aleksandras uoliai dalyvauja vietos veikime, rašinėja korespondencijas Vienybei ir vėliau su draugais tris mėnesius leidžia laikraštį, vardu Vakarų Varpas. Gyvendamas čia, Žalpis pajunta beturįs ir dailininko talentą. Jis piešia įvairius vaizdus, žymių žmonių portretus, kurie atkreipia dėmesį Armour skerdyklos vedėjų. Šie jam pataria vykti į Chicagą, kur jis galėtų studijuoti tapybą. Tuo būdu Armour kompanija jį perkelia į Chicagą, kur jis su šeima įsikuria 1925 m.

Gyvendamas Chicagoje, Aleksandras Žalpis, daugiau, negu kitas kuris korespondentas, yra bendradarbiavęs Vienybėje. Rašinėdamas korespondencijas, jis taip pat platino laikraštį.

Nuo tų pirmųjų jaunystės metų, kai Aleksandras Žalpis, kartu su kitais patriotais, pradėjo kovoti už Lietuvos laisvę, upėse nutekėj odaug, daug vandens. Lietuva, už kurios laisvę jis kovojo, pagaliau tapo nepriklausoma valstybė. Šiandien ji vėl pavergta. Bet Aleksandras Žalpis, šis uolus visuomenės veikėjas, spaudos bendradarbis, tebėra tas pats energingas kovotojas. Jis yra įsitikinęs, kad tėvynė, kurią jis paliko prieš 41 metus, vėl atsistos ant kojų ir gyvent laisvųjų tautų šeimoje.

Toks yra Aleksandras Žalpis, kurio nuopelnus lietuvybei neįmanoma surašyti viename trumpame straipsnyje.

V. R.

Stasys ir Ona Latviai, neseniai susituokę Vienybės skaitytojai Amsterdam, N. Y. Stasys atvykęs į Ameriką dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, o jo žmona, buvusi Paulauskaitė, vos prieš porą metų atvyko iš tremties. Sakoma, kad naujakuriai nesiporuoja su amerikiečiais. Stasys ir Ona Latviai, sukūrę pavyzdingą šeimos židinį, štai, įrodė, kad tokios pasakos neturi pagrindo.

Ant. Jankūnas, ilgametis Vienybės skaitytojas, buvo atvykęs iš Baltimorės aplankyti savo seno draugo J. Petrikos, bet pastarasis, pasirodo, tuo metu buvo išvykęs... į Baltimorę..

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividentas 3%

Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki 10,000

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

M. J. VERBYLA
Metalinių reikmenų krautuvė 861 Bank Street
Degtinės krautuvė
Green ir Leonard Sts.
Waterbury, Conn

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS ir BARAS
3759 N. 7th STREET,
PHILADELPHIA, PA.

LIETUVIŠKA UŽEIGA
J. GUTAUSKAS, Sav.
Įvairūs gėrimai, pirmos rūšies virtuvė
201-203 E. Chapel Street
New Haven, Conn.

JOHN'S TAVERN
JOHN SAUKUS, Sav.
217 Avenue B
Bayonne, N. J.
Tel.: 3-4136

STANLEY SHUKIS
Pristato į namus pirmos rūšies medžiagos drabužius: siutus, paltus ir t.t.
Priimami užsakymai
Atvksta į namus pamieruot
607 Washington Ave.
Waterbury, Conn.

BROADWAY RESTAURANT
Geras maistas, įvairūs gėrimai
Charles G. Slokus, Sav.
(Daugiau, kaip 20 m. buvęs draudimo agentas)
154 East Main Street
Waterbury, Conn.
Tel.: 3-9766

Liberty Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
Philadelphia, Pa.
235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)
New Building Under Construction at 202-204 North Broad Street

Statement of Condition as of June 30, 1951

Assets

First Mortgage Loans	$8,057,625
Loans on Savings Accounts	78,617
Federal Home Loan Bank Stock	175,000
Cash on Hand and in Banks	921,425
Office Building and Equipment	123,560
Parking Lot—1415 Race Street	22,723
Deferred Charges and Other Assets	17,906
TOTAL	$9,396,856

Liabilities

Members' Share Accounts		$7,896,612
Advances—Federal Home Loan Bank		900,000
Loans in Process		67,470
Other Liabilities		8,882
Specific Reserves		21,880
General Reserves	$285,000	
Surplus	217,012	502,012
TOTAL		$9,396,856

CHARLES S. CHELDEN, President

CURRENT DIVIDEND 2½% PER ANNUM
Payable June 30 and December 31 • Paid Without Interruption Since 1901

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

417 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

ANTROJI VOKIEČIŲ REPATRIACIJA

Kaip tik nesenai Lietuvoje įvyko nauja vokiečių repatriacija. Pirmoji vokiečių repatriacija buvo įvykdyta pagal Stalino-Hitlerio susitarimą. Hitleris buvo pareikalavęs paleisti visus vokiečių kilmės žmones, gyvenusius Lietuvoje. Hitleris rūpinosi savo rasės žmonėmis. Ir Stalinas dantis sukandęs šį jo reikalavimą turėjo įvykdyti.

Vokiečiai, o taip pat ir kai kurie lietuviai, kurių šeimos buvo maišytos ir kurie mokėjo prieiti prie vokiečių repatriacinių valdininkų, pasistengė išgelbėti savo kailį nuo aiškaus Stalino čekistų pavojaus.

Tai buvo, galima sakyti, priverstina repatriacija, kurią visi tie, kas tik jos buvo paliestas, sutiko ją nenuslepiamu džiaugsmu. Tai buvo proga iš bolševikinės nelaisvės patekti į laisvą Vakarų pasaulį ir gyventi ten normaliu gyvenimu.

Maždaug po metų Hitleris puolė Staliną, dar po kelių metų sritys, kurios buvo Hitlerio valdžioje pateko Stalinui. Pasikeitė visas vaizdas.

Bet štai toje pačioje vietoje pasikartoja ta pati istorija. Iš Lietuvos jau paties Stalino valia repatrijuoti vokiečiai. Jiems leista pasitraukti į Vakarus. Stalinas ne brangina žmogaus, bet jį visados vertindavo, kaip darbo jėgą. Jis turi užplanavęs nemaža kanalų kasti, jis turi pavojingų gyvybei kasyklų. Ir kiekvienas žmogus jam reikalingas. Tad kodėl vokiečiai repatriuoti, kodėl jie nepasiųsti nei į Sibirą, nei į kurias kitas sunkaus darbo vietas?

Visiškai aišku, kad dabartinėje situacijoje vokiečius pakti Lietuvoje neparanku. Jie jokiais atvejais neištikimi.

Stalino liogeryje galvojama apie ateitį. Jau perdaug žiauriai užsirekomenduota vakarams. Bolševikų režimas ten virto —priespaudos, katorgos sinonimu. Tad atėjo laikas tiems patiems vakarams parodyti šypseną, parodyti, kad humaniškai suprantami žmonių troškimai. Vokiečiai pasiųsti į jų kilmės kraštus. Tai atrodytų lyg naujas kolkas perdaug juodoje svetimų tautų atžvilgiu Stalino politikoje posūkis.

SOVIETAI KEIČIA PROPAGANDĄ

Sovietai daro tokią išvadą, kad vakarų pasaulis jiems jau ne priešas. Po visų garsių koliojimų, po pravardžiavimų "imperialistiniais rykliais, karo kurstytojais", staiga New Yorke Malikas prabilo apie taiką. Berlyne lyg magiko mostelėjimu dingo nesutarimai dėl abiejų zonų prekybos sunkumų ir dėl kontrabandos pašalinimo.

Bet trečias pats ryškiausias sovietų manevras tai Maskvoje išleistas anglų kalba žurnalas News, kurio tikslas (tik pagalvokit!) "padėti geriau susiprasti sovietų tautoms su anglo-saksų pasauliu." Žurnalo turinys griežtai priešingas ligšioliniams sovietų vadų tvirtinimas, kad anglai, o ypatingai amerikiečiai jų kruvini priešai. Dabar jau prof. Tarle kalba, kad anglai per visą istoriją, išskyrus Krymo karą, visados kariavo greta rusų. Prof. Landsbergas ten pat tikina, kad viso pasaulio mokslininkai turi bendradarbiauti, nes tik bendromis jėgomis mokslas gali pasiekti didelių rezultatų. Vadinas, ir čia sūloma draugystė.

Bet ryškiausias buv. Washingtone Sovietų pasiuntinio Trojanovskio pasisakymas. Sunku net patikėti, kad tarp iniršusios antiamerikinės propagandos galėtų pasirodyti toks straipsnis, kuriame tiesiog iškeliamos amerikiečių puikios savybės, "jų demokratinė dvasia ir kūrybinė energija.

Žodžiu, sakoma — būkim draugai ir šalin visi nesusipratimai.

Šiuo syk tenka atkreipti skaitytojų dėmesį į tai, ką darys, pavyzdžiui, lietuviški komunistai, kurie taip uoliai koliojo savąją amerikiečių tvarką ir kalbėjo apie čia įsivyraujantį fašizmą. Kaip dabar jie priims iš Maskvos paskelbtą amerikiečių "demokratinę dvasią". O antras dalykas, tai neįmanomas nuslėpti nusistebėjimas tokiu Sovietų įžulumu. Kaip jie negerbia savo kontragentų, kaip jie greiti manyti, kad, štai, ims laisvasis pasaulis ir patikės jų pirmam taikos žodžiui, kurį jie staiga pakišo taikos pasiilgusiam pasauliui.

NEIŠSPRENDŽIAMI KARO PADARINIAI

Paskutiniu metu sąjungininkai galutinai netekę kantrybės nusprendė kokiu nors būdu baigti karo padėtį su buvusiais paskutinio karo priešais.

Normaliai galvojant, kai tik pasibaigė karo veiksmai, dar prieš šešetą metų, turėjo įvykti taikos konferencija, kaip tai būdavo lig šiol, ir turėjo būti pasirašyta taikos sutartis. Bet nei taikos konferencija, nei taikos sutartis negalimos.

Tad Vakarų sąjungininkai, patys vieni suskato priartinti normalius santykius.

Kanados proklamacija skelbia karo stovį su Vokietija pabaigą. Jungtinės Valstybės jau senai šiam žygiui psiruošusios. Bet sąjungininkų pažadas nesirašyti separatinės taikos tebegalioja. Šios proklamacijos tik palengvins Vakarų sąjungininkų santykius su Vakarų Vokietija ir padės jai priartėti prie demokratnio tautų bloko.

Padėtis su Japonija yra jau kitoniška. Su ja taikos sutarties projektas jau yra paruoštas ir paskelbtas. Sovietai, žinoma, užprotestavo, nurodydami, kad tai esą Potsdamo sutarties laužymas. Bet į tai sovietai gavo visai pamatuotą atsakymą, kad Potsdamo sutarties metu jie dar nebuvo karo padėtyje su Japonija. Tad jų protestas atmestas.

Taikos su Japonija pasirašymas atves šią didelę šalį, kaipo pilnateisį narį į eilės tautų, kurios kovoja prieš bolševizmo išviešpatavimą pasaulyje.

Taip kalbėjo Stalinas...

JO PLANAS AMERIKAI SUGRIAUTI

Arnhost Heidrich, buvęs prezidento Benešo asmeninis sekretorius, buvo su čekoslovakų prekybos delegacija Kremliuj, kai 1947 m. liepos mėnesį 9 d. derybų metu Stalinas pareikalavo, kad Čekoslovakija, tada dar laisva valstybė, neprisidėtų prie Marshallo plano Europos ūkiniam gyvenimui atstatyti.

Norėdamas nuraminti čekoslovakų delegaciją Stalinas tada ėmė dėstyti savo planą išstumti Ameriką iš Europos ir Azijos erdvės.

Praėjus septynetai mėnesių nuo tos konferencijos, Čekoslovakija buvo likviduota kaip savarankiška valstybė ir paversta sovietų provincija, pagal tą patį Stalino planą, išdėstytą gana atvirai septynetą mėnesių anksčiau draugingos Čekoslovakijos prekybinės delegacijos nariams.

KREMLIAUS DERYBŲ LIUDININKAS

Vienas delegacijos narių, minėtas Arnhost Heidrich, žinomas kaip Benešo ir Masarykų draugas, susitikęs keletą mėnesių po komunistų perversmo Amerikos žurnalistą Seward Alsopą Pragoj, nuoširdžiai išsikalbėjęs, galiausiai paklausė korespondeną: kaip jis manąs, ar bus nerukus karas tarp Sovietų Sąjungos ir Amerikos?

Gavęs korespondento neigiamą atsakymą, Heidrich pratarė: "Tada man nieko kito nelieka, kaip bėgti."

Heidrich tuo metu buvo komunistinės užsien. reikalų ministerijos generaliniu sekretorium, ir nežiūrint to, įsileido į tokį pavojingą pokalbį su Amerikos spaudos žmogum. Šis patyręs diplomatas gerai mokėjo spėti žmonių mintis, kaip Alsopo, taip ir naujųjų komunistinių valdovų. Jis nieko daug nelaukdamas spruko, rizikuodamas gyvybe iš Čekoslovakijos ir laimingai atsidūrė Amerikoj. Dabar jis gyvena Washingtone.

Čia jis vėl susitiko su Alsopu. Jis atvirai, nieko nebebijodamas ėmė pasakoti apie korespondento atsilankymą pas jį Pragoj. Jis žinojęs, kad jo kabinete yra įtaisyti slapti policijos mikrofonai, bet taip pat žinojęs, kad atidarius langus į gatvę, iš ten ateinąs triukšmas nustelbdavęs mikrofonus, ir sekliai nieko tikro negalėdavo nugirsti.

Heidrich nacių laikais priklausė čekoslovakų pogrindžio vadovybei, buvo pagautas, nuteistas mirti, bet kažkokiu nuostabiu būdu išsisuko iš kartuvių.

Išsivadavusioj Čekoslovakijoj Heidrich turėjo atsakingas pareigas. 1948 m. liepos mėnesį jis išskrido į Maskvą prekybos deryboms. Delegacijos pirmininkas buvo Čekoslovakijos ministeris pirmininkas Klement Gottwaldi, praleidęs karo metus, kaip Stalino patikėtinis Maskvoj. Į delegaciją įėjo užsienių reikalų ministeris Jan Masaryk, teisingumo ministeris Drtina ir Heidrich. Visi trys paskutinieji buvo antikomunistai, masarykiniai patriotai.

Maskvoje juos pasitiko Molotovas. Puikiais užsieniniais limuzinais delegatai ir šeimininkai atsidūrė priemiesčio vilose, kur buvo paruošti iškilmingi propagandiniai pietūs. Pietūs praėjo tylioj nuotaikoj. Nekomunistai vengė Gottwaldo, o šis tik su savo sekretore Kohlen, taip pat žinoma komuniste, daugiau kalbėjosi, ir dažniausia pašnibždomis.

Kai Heidrich po pietų nuvyko į jam skirtą kambarį, staiga atėjo Gottwaldas ir pasakė: "Mes jokiomis aplinkybėmis negalime prisidėti prie Marshallo plano. Aš tuo reikalu jau kalbėjausi su generalisimu Stalinu."

Tomis dienomis Čekoslovakija, kaip ir kitos Europos valstybės, buvo gavusios iš Anglijos ir Prancūzijos vyriausybių bendrą kvietimą atvykti į Paryžių ekonominio bendradarbiavimo planui aptarti. Vienuoliktą valandą kalbėjo Gottwaldas, Stalinas priims visą delegaciją ir pareikš savo pažiūras.

Kai čekų delegacijai atvykus prasivėrė Kremliaus vartai, tai delegatai pamatė, jog visas kelias buvo apstatytas MVD sargybiniais, o pradėjus eiti koridoriais į rūmus, delegatai buvo pakartotinai tikrinami. Posėdžio kambary, kur stovėjo didelis ilgas stalas ir oda apmuštos kėdės, juos pasitiko Stalinas, Molotovas, ir Bobrov, vertėjas. Stalinas pasisveikinęs atsisėdo stalo gale. Stalinui kalbant buvo uždrausta daryti bet kokius užrašus, bet posėdžiams pasibaigus Heidrich ir jo vertėjas Horak mėgina užsirašyti, ką jie neseniai buvo girdėję. Vėliau šiuos užrašus Heidrich pabėgęs perdavė Amerikos žvalgybos tarnybai.

KĄ TADA KALBĖJO STALINAS?

"Mane painformavo, kad jūs priėmėt kvietimą vykti į Paryžių tartis dėl prisidėjimo prie Amerikos Marshallo plano. Aš negaliu suprasti, kaip jūs galėjot tai padaryti", pasakė Stalinas.

Čia tuojau pasiskubino Gottwaldas paaiškinti:

"Taip, mes kvietimą priėmėm, bet tas nereiškia, kad mes sutinkam prisidėti prie Marshallo plano."

"Jūs turit suprasti, ramiai kalbėjo patylėjęs Stalinas, — ko amerikiečiai siekia per Marshallo planą? Jie nenori, kad Europos valstybės sutvirtėtų, ir to siekia dėl kelių priežasčių."

"Pirmiausia," — aiškino Stalinas, — "amerikiečiai nori sustiprinti savąją ekonominę struktūrą. Amerikos valdantieji sluoksniai žino, kaip ir mes žinome, kad jie negali išvengti baisios depresijos. Jie tai nori nustumti kiek galima toliau bet kokiomis priemonėmis. Viena tų priemonių yra — siųsti į Europą savo prekių perteklių. Čekoslovakija, priimdama tas prekes, padėtų amerikiečiams nustumti į ateitį neišvengiamą Amerikos ūkinį sugriuvimą. Tas nesutampa nei su Sovietų Sąjungos, nei su Sovietų Sąjungos sąjungininkų interesais."

Iš Stalino kalbos buvo matyti, kad jam tie žodžiai ne buvo propaganda, o jo gilus įsitikinimas. Po to jis aiškino toliau:

"Antras Amerikos siekimas per Marshallo planą yra užtikrinti savo ekonominį ir politinį dominavimą Vakarų Europoj. Šie jų siekimai kenktų Sovietų Sąjungai ir jos sąjungininkams. Aš iš tikrųjų negaliu suprasti, kaip Čekoslovakija šiuo metu galvoja apie prisidėjimą prie Marshallo plano."

Stalinui kalbant čekai tylėjo. "Mūsų interesai nėra tokie, kad mes padėtume Amerikai sustiprėti Europoj, priešingai, mūsų pirmasis uždavinys turi būti — tai visa sukliudyti." Kiek patylėjęs Stalinas suformulavo dviem sakiniais Sovietų politiką:

"Mūsų pirmas uždavinys yra susilpninti Amerikos pozicijas Europoj ir Azijoj. Kai to bus pasiekta, Anglija ir Prancūzija bus per silpnos, kad galėtų atlaikyti spaudimą."

"Mes turime daryti viską tam tikslui pasiekti", kalbėjo Stalinas traukdamas pypkę, niekad nemosikuodamas rankomis ir nepakeldamas balso. Jis tačiau įspėjo vengti tokių staigių žingsnių, kaip Pearl Harbor, galinčių paveikti Amerikoj viešąją nuomonę.

KAIP VAIZDAVOSI LIETUVOS ATEITĮ VOKIEČIAI - OKUPANTAI

"Instituto nacių laikams tirti" rūpesčiu Athenaum leidykla Bonoje išleido istoriko prof. G. Ritterio dokumentinį veikalą, pavadintą "Hitlerio stalo pokalbiai su artimaisiais 1941-42 m." Tuos pokalbius užstenografavo dr. H. Pickersas. Pokalbiai vykdavo su Hitlerio patikimiausiais 26 žmonėmis vad. vyr. Fuehrerio būstinėje, kurios sienos buvo apkabinėtos Goetzo von Berlichingen ir Heiricho I paveikslais. Tarp patikimųjų buvo Bormannas, Keitelis, Jodlis, spaudos šefas Dietrichas, adjutantai, esesininkai, sargybiniai ir tikrintojai, ryšininkai etc. Hitleris į juos žiūrėjo kaip į savo šeimą, kuriai jis nebijojo atskleisti ir būsimosios nacių valstybės planų, nors kai kurie iš dalyvių tuos pokalbius laikydavo sau bausme. Iki 1942 m. birželio 16 d. jie vykdavo vad. "Wolfschanze", netoli Rastenburgo, Rytprūsiuose, o vėliau — "Wehrwolfo", prie Winicos, Ukrainoje. Tada Hitleris buvo dar visoj savo didybėj ir svajojo, kad pokario Europai turės vadovauti germanų rasė. Sov. Sąjungoj su jos 180 mil. gyventojų turėjo būti susilpninta medicininė ir sanitarinė priežiūra, kad tuo būdu mažėtų ar bent ne taip sparčiai augtų jos gyventojų skaičius. Hitleris planavo Rusijoj pristeigti karinių pratimų centrų, apimančių apie 350-400 kvadr. km. ploto, Krime įkurdinti pietų tirolliečius, o Leningradą sulyginti su žeme. Doneco baseine traukiniai turėjo eiti 200 km greičiu į valandą. Berlynas turėjo būti padarytas viso pasaulio sostine ir pavadintas "Germanijos" vardu. "Visų germanų tautų ir giminių reichas" turėjo eiti nuo Šiaurės iškyšulio iki Alpių, siekti Juodąją jūrą ir Prancūzijos vakarines pakrantes. Pokario Vokietijoj turėjo būti panaikintas rūkymas, įvesti valdiniai "pamestininkų centrai", o užsieniečiams pristatyta liuksusinių viešbučių, kad jie taip pat džiaugtųsi naujuoju reichu ir negrobstytų suvenyrais Hitlerio daiktų, kaip kad buvo padarę amerikiečiai per Berlyno olimpiadą pakviesti vaišių ir išnešę, kad turėtų ką atsiminti, visus Hitlerio šauktus su šakutėmis ir peiliais. Šitą istoriją Hitleris mėgdavęs dažnai prisiminti.

Kas buvo numatyta padaryti su Lietuva ir kitais okupuotais kraštais, jau buvo galima pasidaryti išvadas iš "Mein Kampf". Sugermaninimo planai buvo atsidėjus ir labai slaptai ruošiami "Germanijos institute. Jie bendrais bruožais jau buvoo žinomi iš seniau. Juos pakankamai buvo išryškinęs ir prieš kiek laiko miręs vokiečių nacionalistų vadas Huggenbergas, taip pat padėjęs ruošti Hitleriui kelią į valdžią, buv. Ufos, Kruppo ir Scherl laidyklos direktorius ir turėjęs filmose ir spaudoj nemažesnę galią negu vėliau Goebbelsas. Jau 1915 m. jis drauge su adm. Tirpitzu vad. "tėvynės partijos" vardu buvo įteikęs vokiečių užs. reikalų ministerijai memorandumą, kuriame reikalavo ne mažiau ir ne daugiau kaip linijų nuo Duenkircheno iki Marselio vakaruose, o rytuose nuo Odesos iki Rygos paskelbti vokiečių kolonizacine erdve. Tikrieji nacių planai—kolonizuoti Pabaltijo valstybių erdvę savo kariams ir baronams — išryškėja tam tikra dalimi ne tik iš su Molotovo pasirašyto "Pabaltijo dalybų" akto ir visos nacių vestosios 2-jo karo metu politikos, bet taip pat iš Kleisto, Goebbelso adjutanto v. Oveno atsiminimų ir minimosios knygos. Ten nepriklausomai ar net autonominei Lietuvai vietos nebuvo numatyta.

— Lenkų spauda rašo, kad Vilnius šiuo metu paverstas didele sovietų karine baze. Jame yra įkurdinti 2 šarvuočių pulkai, 1 pėst. pulkas, 1 Sibiro kavalerijos, 1 ulonų pulkas etc. Taip pat pristeigta visa eilė šaudmenų sandėlių.

Laikas ir Mes

Kazys S. Karpius

LIEPOS 27, 1922

Ši diena Lietuvoje buvo tik oficialaus Lietuvos de jure pripažinimo data, kada Prezidento Hardingo vyriausybė pagaliau suteikė Lietuvai taip ilgai atidėliotą pripažinimą, nors de facto Lietuva buvo pripažinta nuo 1918 metų. Amerikiečiai, ypač Prezidento Wilsono administracija, kuri karą vedė, kaip pats Wilsonas skelbė, už mažų ir pavergtų tautų apsisprendimą ir laisvę, ilgai Lietuvos pripažinimą delsė, vis tikėdami kad gali Rusijos imperija dar atsistatyti ir Lietuva bei kitos iki tol rusų pavergtos tautos turėtų būti Rusijai grąžintos...

Amerikos lietuviams ši diena buvo didelė šventė. Kol jos pasiekta, amerikiečiai daug darbo ir prakaito, neskaitant jau dolerių, padėjo.

Ištisą eilę metų Amerikos lietuviai dėjo visas įmanomas pastangas gauti Lietuvai pripažinimą. Vienas tų didelių darbų buvo — surinkti milijoną parašų įvairių, net žymių amerikiečių, reikalaujant to pripažinimo.

1921 metų gegužės 30 d., tuometinio Lietuvos pasiuntinio Washingtone Jono Vileišio kvietimu suvažiavo apie 150 Amerikos lietuvių trijų dienų konferencijai. Tos konferencijos delegacija ta proga lankėsi pas prez. Hardingą, įteikė jam peticiją, kurioje buvo prašoma Lietuvai formalaus ir oficialaus pripažinimo, ir tada buvo įteiktas tast milijonas parašų. Lietuvių delegaciją priėmė Baltuosiuose Rūmuose pats prezidentas, dalyvaujant kai kuriems Valstybės Departamento valdininkams. Prezidentas pareiškė, kad Lietuva tuoj bus pripažinta, tačiau praėjo daugiau metų laiko nuo to pažado.

Amerikos lietuviai dar kelias savaites siuntė Washingtono vyriausybei padėkos rezoliucijas ir padėkas tiems senatoriams ir kongresmanams, kurie visą laiką Lietuvos pripažinimo klausima kėlė ir stumė priekin. —o liepos 22 d. lengvai, giliai atsikvėpė lietuviai. Lietuva dabar jau turėjo galutiną pripažinimą.

Galima paminėti, kad, neskaitant kai kurių socialistų, to milijono parašų rinkimo idėjos mūsu katalikų organizacijos nerėmė, iš jų tarpo dalyvavo tik keli žvalgai pažiūrėti. kaip ten viskas vyks. Bet minėtoji konferencija buvo apvainikavimas viso didelio Lietuvos laisvinimo darbo, ir to tautininkams pakako.

Daugelis mūsų veikėjų buvo jau Lietuvoje ir jieškojo šiltu vietų. Vieni jas gavo, kiti nusivylę grįžo Amerikon.

"TAIKA" KOREJOJE?

Komunistai, kurie be karo per pastaruosius 10 metų užėmė didelę dalį pasaulio, kariaudami nepajėgė nei mažos Korėjos pavergti, ir pradėjo kalbėti apie taiką. Kas iš tų taikos derybų išeis, sunku pasakyti, tačiau gali būti, kad amerikiečiai, jieškodami "taikos bet kokia kaina", sutiks padaryti paliaubas ir "bet kokią" taiką.

Azija tada tikrai bus komunistų užkariauta ir baltiesiems ten durys bus amžinai uždarytos. Amerikiečiai, net Valst. Departamentas, galima sakyti, padėjo Sovietams pavergti Kiniją, ir dabar dar nesupranta, kad Kinijai patekus į komuinstų globą, amerikiečiai pralaimėjo palyginti mažą Korejos karą, nors Amerika giriasi esanti didžiausia ir galingiausia demokratinė valstybė pasaulyje. Tikrenybėje, tie, kurie gelbėjo komunistams Kiniją pasijungti, ir dabar tiki kad Amerikai reikalinga pasitraukti iš Azijos, nepagalvoja, kad Azijai pasidarius komunistine, ir Europos likimas bus nulemtas blogojon pusėn. Pašalinę amerikiečius iš Azijos Kremliaus raudonieji carai išspaus amerikiečius ir iš Europos. Ir to pasieks be karo, savo įprastu būdu, kuris iki šiol komunistams buvo labai sekmingas.

Neva taikos priedanga, jeigu ji bus pasiekta Korejoje, Amerika bus patenkinta, galėdama palikti sovietų vergijoje visas kitas iki šiol komunistų pavergtas tautas ir valstybes, bijodama užrūstinti Maskva....

PABALTIEČIŲ VEIKLA SKANDINAVIJOJE

Biuletenis gautas iš Stockholmo, Švedijos, rašo, kad ten estai turėjo savo trečią laisvos Estijos kongresą sekmadienį, balandžio 29 d. Kongresą sveikino taip pat ir lietuvių (V. Staneika), lenkų, latvių, gudų, ukrainiečių ir jugoslavų.

Estai gal tik Švedijoje ir gali pasireikšti savo skaičium ir veikimu, ten jų daugumas pabėgo. Čia Amerikoje jų yra palyginamai nedaug. Nuo Baltijos okupacijos, čia daugiausia veikė tik Estijos oficialūs atstovai.

Net ir latviai Amerikoje mažai tegalėjo savo veiklumu pasireikšt po 1940 metų, nes, kaip sakydavo Dr. Bilmanis, Latvijos ministras Washingtone (jau miręs), latvių čia yra mažai, ir tie patys buvo atšalę tautiniams reikalams. Dr. Bilmanis labai daug pats dirbo, išleido visą eilę gražių informacinų knygų.

Memmingene einanti "Tremtis" rašo, kad Jurgis Savickis, buvęs Lietuvos atstovas Skandinavijoje ir Tautų Sąjungoje, lankėsi Skandinavų valstybėse kaip VLIKo įgaliotinis. Jis turėjo audiencijas pas Norvegijos ir Švedijos karalius.

Stockholme Baltijos tautos — lietuviai, latviai ir estai — leidžia anglų kalba informacini biuletenį "Newsletter from Berind the Iron Curtain" jau kelinti metai.

GAUSUS DERLIUS

Derlius J. Valstybėse šią vasarą pasirodo bus rekordiniai didelis, kaip jau dabar skelbiama. Valdžios raginami, ūkininkai šiemet užsėjo didžiausius plotus, kokius buvo sėję tik 1933 metais. Užsėta-užsodinta viso 371,500,000 akrai arba daugiau negu 1950 m.

Šių metų derlius, bendrai paėmus, bus tik 1,8 nuoš. mažesnis už 1948 m. rekordinį derlių, bet 7 nuoš. didesnis už 1950 derlių.

Kornų (kukuruzų) šiemet numatyta 3,295,143,000 bušelių, trečias aukščiausias kiekis kada nors turėtas, kviečių derlius žymiai pagerėjo nuo birželio apskaičiavimu, ir bus apie 1,070,000,000 bušelių, arba 16,000,000 bušelių daugiau negu apsėta prieš mėnesį.

Ryžių ir šieno kiekiai bus rekordiniai, taip pat kiti visi derliai, sako, bus arti rekordinių.

Minėtinos dienos

Liepos 15, 1410 — Vytautas Didysis sutriuškino kryžiuočių galybę ties Žalgiriu.

Liepos 16, 1918 — Ekaterinoslave Rusijos bolševikai nužudė carą Nikalojų II ir visą jo šeimą.

Liepos 17, 1899 — Ispanų 24,000 armija pasidavė prie Santiago. Amerika užkariavo Kubą.

Liepos 17, 1410 — Lietuviai sumušė kryžiuočius ties Varniais, Žemaitijoje.

Liepos 17, 1933 — Darius ir Girėnas, Amerikos lietuviai lakūnai, perskridę Atlantą, žuvo Rytų Prūsuose, apie 400 kilometrų nuo Kauno.

Liepos 18, 1920 — Kruonio apylinkėje lietuviai savanoriai nuginklavo lenkų brigadą, paimdami ją nelaisvėn.

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Adv. A. Vesian šiomis dienomis išskrido į Braziliją, į jos sostinę Rio de Janeiro, kur jis svarbiais tarnybos reikalais praleis apie tris savaites.

Jonas Budrys, Generalinis Konsulas, po dviejų savaičių poilsio, liepos 16 d. grįžo prie savo pareigų. Atostogų metu jį pavadavo Vicekonsulas V. Stašinskas.

P. Lisauskas praneša,, kad tradicinis biznierių piknikas, į kurį publika bus leidžiama be bilietų, šiemet bus rugpiūčio 26 d. Klasčiaus parke, Maspethe.

Jonas Pakalka, žinomas socialdemokratų veikėjas, susituokė su Aleksandra Kaunelienė. Santuoka įvyko Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

J. Daugmaudis, o ne Daugmedis, kaip klaidingai praeitame Vienybės numeryje buvo parašyta, atidarė gražų restoraną, kuris yra 273 Grand St., Brooklyne.

Br. Budreikaitė, dantų gydytoja iš Brockton, Mass., neseniai ištekėjusi už Amerikos armijos pulkininko dr. Tenter, lankėsi New Yorke.

A. Simutis, Lietuvos Generalinio Konsulato pareigūnas, šiomis dienomis su žmona išvyko dviems savaitėms atostogų.

D. Penikas, žinomas laikraštininkas, grįžo iš Detroit, kur jis praleido savo atostogas.

K. Čerkeliūnas, mūsų bendradarbis, grįžo iš New Hampshire, kur jis su žmona Rima praleido savo atostogas.

V. Stašinskas, Vicekonsulas, liepos 22-26 dienomis atstovaus Lietuvą Colgate University, Hamilton, N. Y., trijose užsienio politikos konferencijose.

V. Bacevičius, pianistas, du kartus savaitėje Bridgeporto konservatorijoje dėsto muziką — duoda piano pamokas.

Seržantas Algis Zenkus, kuris grįžęs iš Korejos visą mėnesį atostogavo pas Kazį ir Adelę Barčius Elizabethe, N. J., grįžta į armijos eiles.

Gražina Elisonaitė, Brooklyn, N. Y., Vytauto Didžiojo universiteto velionio prof. Jurgio Elisono duktė, pareitą ketvirtadienį lėktuvu išskrido į Vokietiją aplankyti savo tėvelių kapus. Gražina Elisonaitė šį pavasarį baigė vieną New Yorko kolegiją.

JUOZAS HERBERT ILGOJE KELIONĖJE

Žinomas Long Island automobilių biznierius Juozas Herbert - Arbačiauskas išvažiavo ilgai kelionei į vakarus. Lankysis net Kalifornijoje ir kitose vakarinėse valstybėse, o grįždamas kiek ilgiau keliaus Naujosios Meksikos valstybėje.

Juozas Herbert rašo, kad ten sutiko mažai lietuvių, bet jie visi gerai žino Vienybę, ir daugelis ją skaito.

Juozas Ginkus savo radijo programos metu WWRL stotyje. Dariaus ir Girėno 18 metų mirties sukakčiai paminėti, Juozas Ginkus ir šį šeštadienį skiria pusę savo programos laiko — visą pusvalandį.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ ATSTOVŲ KONFERENCIJA

Liepos 24 d. susirinks komuinstų pavergtų tautų atstovai Washingtone konferencijai. Ten bus apsvarstyti glaudesni bendradarbiavimo planai tarp atstovų, kurių tautos šiandien yra pavergtos bolševikinių imperialistų.

Tarp tų darbų numatyta Vidurio Europos centrinės vadovybės sudarymas. Į šią grupę įeis ir lietuvių atstovai. Numatyta, kad šiai konferencijai pirmiinkaus lietuvių atstovas.

Liepos 14 d. Laisvosios Europos lietuvių grupės vadovybė buvo sukvietusi lietuviškos spaudos atstovus painformuoti apie savo veiklą. Iš pirmininko Vl. Sidzikausko kalbos paaiškėjo, kad lietuvių grupė siekia išplėsti platesnę informaciją apie Lietuvą ne tik savųjų, bet ir svetimų tautų tarpe. Tam tikslui esą numatyta pradėti leisti anglų kalba biuletenį. (Tokiu informacinius biuletenius dabar leidžia Lietuvos pasiuntinybė Washingtone ir Amerikos Lietuvių Taryba New Yorke.)

MIRĖ ANTANIAS ŽILIUS

Liepos 14 d. savo bute nuo širdies priepuolio mirė ilgametis Brooklyno gyventojas Antanas Žilius. Velionis buvo kilęs iš Plaugų kaimo, Viekšnių valsč., Mažeikių apskr. Antanas Žilius (Zyle) buvo susipratęs lietuvis patriotas ir ilgus metus priklausė Tautininkų klubui.

MIRĖ J. MARTIŠIŪNAS

Veronika Valantiejienė iš Maspethe praneša, kad praeitą šeštadienį, liepos 14 d., Clevelande mirė jos dėdė Jonas Martišiūnas, sulaukęs apie 70 metų amžiaus. Palaidotas liepos 18 d. Liko dvi dukterys, Pranė ir Marcelė brolis Vladas, brolvaikis kun. Albinas Martišiūnas iri daug kitų giminių.

Velionis kilęs iš Lankeliškių kaimo, Vilkaviškio apskr. Į Ameriką atvyko šio šimtmečio pradžioje. Veik visą amžių išgyveno Clevelande. Velionis buvo nuolatinis Vienybės skaitytojas.

MIRĖ J. DOVYDAITIS

Liepos 6 d. mirė brooklyniečiams gana gerai pažįstamas Juozas Dovydaitis, sulaukęs 56 metų amžiaus. Mirusiojo kūnas palaidotas liepos 9 d. Laidotuvių apeigomis rūpinosi Šalinskas.

Velionis gyveno pas savo seserį, vienybietę Mankuvienę, 591 Halsey St., Brooklyne. Tai buvo ramaus, draugiško būdo žmogus, savo laiku veikęs kartu su Naująja Gadyne. Jis taip pat buvo nuolatinis Vienybės skaitytojas. Vėliausiu laiku velionis dirbo Mičiulio siuvykloje.

Liko sesuo ir brolis, prieš porą metų atvykęs iš Europos.

OPERŲ PASTATYMAI "PO ATVIRU DANGUM"

Pereitą šeštadienį, liepos 14 d. New Yorko Randall's Island Stadione atidarytas operos sezonas "po atviru dangum". Labai vykusiai buvo pastatyta Verdi opera Aida, sutraukusi apie septynis tūkstančius klausytojų. Aidos rolę dainavo Gertruda Ribla, kuri savo nepaprastu balso grožiu ir artistiškumu pakartotinai iššaukė publikos ovacijas. Mario Pasquetto, žinomas italų tenoras taip pat vykusiai atliko Radames rolę.

Šį šeštadienį, liepos 21 d. toje pačioje Randall's Island Stadione bus statoma opera "Carmen".

Bilietų kainos yra tokios: $1.20, $1.50, ir $2.00. Randall's Islande stadionas patogiai pasiekiamas IRT Lexington Ave. subway iki 125 gatvės stoties. Iš ten autobusai nemokamai priveža iki Stadiono. Ten pat yra milžiniškos aikštės nemokamai automobiliams pasistatyti.

Praeitame Vienybės numeryje, rašant apie Silver Bell Baking Corp. biznio išplėtimą, aprašymo antraštėje įsibrovė nemaloni klaida. Ten parašyta: "Praplėstas Silver Corp. biznis." Turėjo būti "Praplėstas Silver Bell Baking Corp. biznis." Atsiprašome.

Dariaus ir Girėno minėjimas per radiją

Praeitą šeštadienį Juozas Ginkus pusę savo radijo programos laiko paskyrė Dariaus ir Girėno 18 metų mirties sukakčiai paminėti. Minėjimas buvo įspūdingas. Po Lietuvos himno kalbėjo programos vedėjas J. Ginkus, vėliau buvo perskaitytas Dariaus ir Girėno testamentas. Specialiai skiriamas lakūnų atminčiai dainas net dviem atvejais labai gerai dainavo žinoms dainininkas Alekas Vasiliauskas. Jam akompanavo Al. Mrozinskas. Be to, Vyt. Kidolis skaitė eilėraščių. Kalbas pasakė Juozas Sagys ir Juozas Tysliava.

Kitą šeštadienį Juozas Ginkus vėl skiria pusę valandos Dariaus ir Girėno atminimui.

Lietuvos diplomatų aukos skautams

Lietuvos skautų Jamborees Fondo akcija gana sekmingai vedama prie pabaigos. Mūsų skautai iš Aušros tunto Diepholze, Vokietijoj, tikrai galės šio fondo lėšomis nuvykti rugpiūčio 3 d. prasidedančion 7-jo Pasaulinėn Skautų Jamboreen prie Bad Ischl, Austrijoje.

Jamborees Fondą parėmė ir Lietuvos diplomatai: Lietuvos Diplomatijos šefas ministeris **St. Lozoraitis** iš Romos, paaukojo $50, ministeris **P. Žadeikis** iš Washingtono $50, ministeris **St. Girdvainis** iš Romos, — $30, ir ministeris dr. **F. Meieris** iš Rio de Janeiro,— $5.

Didelis dėkui mūsų diplomatams už svarias aukas ir malonų dėmesį Lietuvos skautų žygiui 7-jon Pasaulinėn Jamboreen.

***

Balfo įgaliotinio Vokietijoje —Pr. Zundės rūpesčiu Lietuvos Skautų Brolijos reprezentacinis vienetas, pakely į 7-ją Pasaulinę Jamboree, Balfo mašina bus nugabentas iš Diepholzo iki Austrijos sienos, o po Jamborees tuo pat būdu parvežtas atgal. Dėka šios paslaugos mūsų skautams bus sutapyta apie 900 DM kelionės išlaidų.

Balfui ir jo įgaliotiniui Vokietijoje — Pr. Zundei reiškiame skautišką dėkui už tokią vertingą paramą Lietuvos skautams.

Liet. Skautų Br. Vadija

Vakaras Dariui ir Girėnui paminėti

Dariaus ir Girėno 18 metų sukakties skridimui paminėti ruošiamas vakaras.

Kalbės grįžęs iš Europos Balf'o atstovas Valaitis, vietos naujakurių kalbėtojas ir paminklo komiteto nariai. Bus aiškinama New Yorko miesto Parkų Departamento pasiūlyto paminklo projekto išvaizda.

Meno programą atliks brooklyniečiai kanklininkai bei solistai: Jurgis Vedegys ir Viktoras A. Bekeris.

Įvyks penktadienį liepos 20 d., Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 280 Union Avenue, Brooklyn, N. Y., pradžia 8:00 val. vak. Įėjimas nemokamas.

Paminklui Statyti Komitetas

MOKINIŲ TĖVAMS

1951 m. liepos 22 d., 12 v. tuojau po pamaldų, Apreiškimo parap. mokykloje šaukiamas New Yorko ir Brooklyno mokyklas lankančių lietuvių mokinių **tėvų susirinkimas.**

Susirinkime bus pranešta apie galimybes turėti lituanistikos pamokas greta kitų dėstomųjų dalykų ir bus nuspręsta, kurią mokyklą patogiau visiems lietuviams pasirinkti.

Kviečiami dalyvauti visi tėvai, kuriems tikrai rūpi savųjų vaikų ateitis. Asmeniškai pakvietimai nebus siuntinėjami.

Tėvų susirinkime įgalioti:
K. Budraitienė,
V. Klimavičius,
M. Senkus.

IEŠKOMI

Baranauskaitė - Kaušaitė, Uršulė, sūnus Bronius ir duktė Stasė.

Cigelis, Juozas, atvykęs iš Alytaus.

Fresdorfas, Gustavas, iš Sintautų, Šakių apskr.

Karpis, Juozas, iš Šakevičių k., Batakių v., Tauragės ap.

Lutkiewicz, Zigmund, sūnus Katarinos Lutkiewicz-Urbancyk, gyvenęs Detroit, Mich., 24 Hancock Ave.

Mažeikienė - Seskutė, Magdalena, iš Pikelionių k., Stakliškių par., ir vyras Mažeika, Kazys, iš Padreskių k.

Meškauskas, Jonas, iš Kuktiškių m., Utenos ap.

Olišauskaitė, Juzefa, iš Baisogalos, gyvenusi 63 Hancock Ave, Detroit, Mich

Peleiskaitis, Petras, iš Beržinų k, Keturvalakių v, Vilkaviškio ap.

Raichertas, Georgas, iš Sintautų, Šakių ap.

Raslanas, Stasys, iš Pavuolių k., Utenos v.

Špederis, Francas, iš Pavasijų k., Šakių ap.

Vaičiulionytė, sesuo Pranciškos Veloniškienės, gyvenusi apie Mahanoy City, Pa., kilusi gal iš Kalvarijos, Marijampolės ap.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti į:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

ĮDOMUS ALTS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Liepos 14 d. Tautininkų patalpose įvyko ALTS pirmojo skyriaus susirinkimas. Jam vadovavo pirmininkas J. Ginkus. Skyriaus delegatas Kiaunė padarė pranešimą iš buvusio ALTS seimo Sodus, Mich.

Ryšium su delegato raportu, buvo pakelti kai kurie klausimai. Pavyzdžiui, susirinkimo dalyviams rūpėjo išaiškinti, kokį laikraštį ALTS seimas parinko tautininkų organu. Delegatas Kiaunė pareiškė, kad tokio nutarimo seimas nepriėmęs. Be to, šiame susirinkime J. Ginkus pareiškė, kad jis tebeeinąs ALTS centro iždininko pareigas ir kad apie naujo iždininko išrinkimą jam niekas nepranešęs.

Vėliau, susirinkimo dalyvių pokalbiuose paaiškėjo, kad prieš kurį laiką New Yorke įvykęs "slaptas" susirinkimas, kuriame Dirvos redaktorius V. Rastenis. pranešęs apie "akcinės spaudos bendrovės" organizavimą. Šiam projektui griežtai pasipriešinęs J. Ginkus, ir atsisakęs būti renkamas į komitetą, tai "bendrovei" organizuoti. Ginkaus motyvas buvęs toks: jeigu V. Rastenis nori organizuoti spaudos bendrovę, tai yra jo privatus, o ne sąjungos reikalas, kuriam Bačiūno ūkyje įvykęs ALTS seimas nedavęs sankcijos. Girdi, ALTS seime buvo kurta Spaudos ir Informacijų Komisija ne vieno kurio nors laikraščio, bet visos tautinės spaudos reikalais rūpintis. Apleisdamas tą "slaptą" susirinkimą, J. Ginkus, be to, V. Rasteniui dar taip pareiškęs: "Nedrįsk apie tai rašyti Dirvoje, nes aš viešai išeisiu..." Koki įspūdį V. Rasteniui padarė šis Ginkaus "ultimatumas," nežinia, bet Dirva apie tą susirinkimą nieko neparašiusi.

Šiaip jau, ALTS pirm. sk. susirinkimas buvo įdomus. Nežiūrint didelės kaitros, skyriaus nariai gana gausiai susirinko. Ryšium su Dariaus-Girėno mirties sukaktimi, šia proga St. Gudas buvo pakviestas kalbėti apie pirmojo lietuvių transatlantinio skridimo reikšmę. Gudo paskaita buvo įdomi. **N.**

***

Bronė Spūdienė, adv. St. Briedis, A. Gilmanas ir kti kalbės Dariaus ir Girėno 19 metų mirties sukakčiai paminėti vakare, kuris bus šį penktadienį, liepos 20 d., 8 v. v. Piliečių Klubo salėje, Brooklyne.

STONY BROOK LODGE

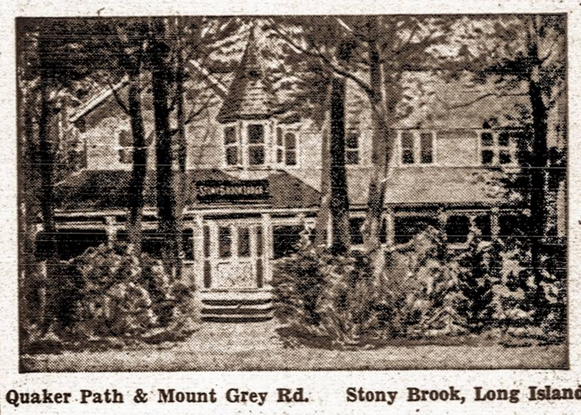

Quaker Path & Mount Grey Rd. Stony Brook, Long Island

Vedėja PR. LAPIENĖ

Kam patinka gamta — grynas oras, medžiai ir jūra, — kviečiamas atostogas praleisti Stony Brook Lodge, lietuvių vasarvietėj. Viešbučio kambariai su visais moderniškais patogumais. Sveikas ir įvairus maistas. Mėgstantiems skaityti čia pat didelė knygų biblioteka.

Kainos pernykštės: vienam asm. savaitei nuo $40.; dviem į kambarį nuo $70.: vienam asm. parai nuo $7. Vaikams pusė kainos, bet jie priimami tik su tėvais.

Birželyje ir nuo rugsėjo 10 žymi nuolaida.

Dėl rezervacijų rašykite MRS. LAPE, STONY BROOK, N. Y.

Telefonai: Stony Brook 8-R arba Stony Brook 586.

SUSISIEKIMAS: Traukiniu iš New York'o imti Pennsylvania stoty Long Island traukinį einantį į Port Jefferson (dažnai jį reikia pakeisti Jamaica stotyje, persėdant į kitą Long Island traukinį, einantį į Port, Jefferson). Nuo Jamaica maždaug po valandos ir pusės kelionės išlipti Stony Brook stotelėj, nuo. kur taksė už 35 c. priveža prie vasarvietės durų.

Automobilium: iš New York'o važiuoti 25 keliu iki Smithtown, o nuo čia imti 25A ir juo važiuoti iki Stony Brook geležinkelio stotelės. Nuo čia, sekant Stony Brook Lodge iškabą, sukti po kairei ir tiesiog važiuoti iki vasarvietei. (viena mailė kelio).

DON ŠULAITIS
FOTOGRAFAS
660 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN, 6, N. Y.
Phone EV. 7-8137

Metinis
SIUVĖJŲ PIKNIKAS
Šeštadienį, Liepos 28 d., 1951 m.
DEXTER PARKE
74-11 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Rengia A.C.W.A. 54 skyrius
Pradžia 2 val. po pietų Įžanga 50c su taksais

NUOSTABI VIETA ATOSTOGOMS
E. Račiūnienės - Rachun
LIETUVIŠKA FARMA
Yra pačioj gražiausioj Catskill kalnų papėdėj. Patogiausios sąlygos maudytis, žuvauti, pailsėti. Gardūs lietuviški valgiai. Prieinamos kainos. Dėl smulkesnių informacijų ir užsakymų rašykite adresu:
MRS. ELIZABETH RACHUN
Platte Clove Road, Tannersville, New York.
Phone: Tannersville 155 J-2

Kas nori gero poilsio, tyro kalnų oro ir šviežio, skanaus maisto, tevažiuoja atostogų tik į —
MENDERIŲ FARMĄ
Kambarius užsisakykite iš anksto.
ONA MENDERIENĖ
BOX 51, WHITE SULPHUR SPRINGS, N. Y.
Tel.: Liberty 520, F. 12.

Šią vasarą atostogas praleiskite prie banguojančio Atlanto vandenyno.
NEW PLAZA VIEŠBUTIS
Emilija Mikonienė, Savininkė
MADISON & AMHERS AVE. MARGATE CITY, N. Y.
Tel.: Atlantic City 2-5445

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).

-TOTAL TERROR-

Pirmasis didesnis veikalas apie komunistų terorą Baltijos kraštuose. išleistas Amerikos leidyklos Appleton-Century-Crofts, Inc. New York

ALBERT KALMES

TOTAL TERROR

apie kurią rašyta Vienybės 22 Nr. š. m. birželio 1 d., galima gauti pirkti už $3.50 (20 centų pašto siuntimas)
BALTIC BOOK COMPANY,
c-o Manhattan College,
W. 242 St., New York 71, N. Y.

Organizacijoms ir knygų klubams duodamos nuolaidos 20% tolesniam pardavinėjimui.

Tai geras šaltinis prelegentams, minint 14 birželio išvežimus. Gera dovana amerikiečiams draugams susipažinti su Baltijos tautų tragedija.

-TOTAL TERROR-

SPORTAS IR LIETUVIAI

EUROPOS KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Rašo Kęstutis Čerkeliūnas

Septintosios Europos krepšinio pirmenybės Paryžiuje sutraukė rekordinį dalyvių skaičių — iš viso 17 rinktinių. Tai buvo ketvirtasis kartas, kai Lietuvos krepšininkams liko atimta teisė ginti 1937 ir 1939 m. laimėtą meisterystę. Gražūs pasiekimai Rygoje ir Kaune po truputį nugrimzdo į praeitį. Dar per 1946 m. pirmenybes Ženevoje Lietuvos ir lietuvių žaidikų vardas mirgėjo tenykščioj sporto spaudoj, gi šiemet tie prisiminimai jau buvo prigesę. Lietuvos vardą buvo galima užtikti tik istorinėj pirmenybių lentelėj.

BE LIETUVIŲ NEAPSIEINA

Vis dėlto ir pokarinėse pirmenybėse daugiau ar mažiau neapsieita be lietuvių. Prisimename, deja, nesėkmingas pastangas iš Vokietijos siųsti lietuvių komandą į Ženevą, kuri turėjo žaisti už trispalvę ar reprezentuoti Lichtenšteiną. Tąsyk galėjo nuvykti tik trys atstovai, kurie turėjo pasitenkinti garbės svečių etikete. 1947 m. Prahoje keletas lietuvių jau žaidė, tik jie buvo įtraukti į Sovietų Sąjungos rinktinę ir gerokai pagelbėjo jai laimėti meisterio vardą. Panašus vaizdas ir šiemet Paryžiuj. Už Sąjungą žaidė 2 tautiečiai: Butautas ir Lagunavičius.

Butautas, tarp kitko dalyvavęs ir Prahoje, Paryžiuje buvo vienas stipriųjų variklių Sovietų Sąjungos sutelktiniam vienete. Pasibaigus žaidimams, Paryžiaus sporto dienraštis L'Equipe paskelbė keturius iškiliuosius pirmenybių dalyvius. Pirmoji vieta atiteko Mrazek (Čekoslovakija), toliau — lietuvis Butautas ir estas Lissov (abu Sovietų Sąjungos rinktinės dalyviai). Sporto savaitraštis Miroir Sprint po Butauto nuotrauka parašė, kad Butautas buvo vikriausias pirmenybių dalyvis, greitas, stiprus, apskritai, išbaigtas krepšininkas.

Jau prieš pirmenybes, Sovietų Sąjunga buvo laikoma favoritu. Marcel Hansenne savo apžvalginiam rašiny, turėjęs pasikalbėjimą su SS rinktinės kapitonu Lissovu, tarp kitko paminėjo, jog SS žaidikai pasižymi greitumu, jėga, bet jiems, ypatingai lyginant su amerikiečiais, stinga technikos. Nežiūrint to, jie dominuoja Europoje ir kiti jiems sunkiai prilygsta. Pagaliau, sovietai negalvoja pasekti amerikiečius, bet visas pastangas deda norėdami sukurti rusišką sistemą."

DRAMATINĖ BAIGMĖ

Kaip jau žinoma, ir šiemet Sovietų Sąjunga pasipuošė meisterio vardu. Visus priešininkus jų rinktinė nugalėjo be didesnių sunkumų, kol iškopė į baigmę ir ten susitiko su Čekoslovakija.

Sovietų Sąjunga išleido savo pirmąjį penketuką: Koniev, Korkidja, Lissov, Butautas, Lagunavičius. Čekai savo įprastiniu zoniniu dengimu sovietams sukėlė daug rūpesčio ir pirmam kėliny veik visą laiką vyravo, turėjo 19-13 savo naudai ir tik pabaigoj dviem Butauto ir vienu Korkidja pilnais metimais SS atsikapstė iki 19-19. Po pertraukos vėl įtempta kova, pasekmė buvo lygi tris kartus. Vėliau SS stuktelėjo iki 44-36, bet po to iniciatyvą savo pusėje turėjo čekai ir 15 sekundžių prieš baigminį švilpuką, Mrazek išlygino. Čekų nelaimei, vienas jų gavo baudą, kurią turėjo mesti Kullam. Estas metė, įmetė, bet vienas teisėjų taško nepripažino, nes Kuliam, atseit, buvo peržengęs liniją. Sekė įvairiaspalvis ginčas. Galutinėj išvadoj taškas pripažintas ir Sovietų Sąjungai atiteko aptemdyta pergalė.

Žiūrovai taip pat buvo gerokai įsiaudrinę, net ir orkestras porą kartų buvo pradėjęs groti meisterio himną, kurio visuotinam sąmyšy niekas negirdėjo. Nebuvo kò ir galvoti apie meisterio pagerbimą ir kitas įprastines ceremonijas.

Nejaukiai jautėsi ir Sovietų Sąjungos žaidikai, kurie tykiai išslinko iš aikštės, džiūgauti palikę atsarginiams. Marcel Hansenne rašė, jog baigmėje kovojo jėga (Sovietų Sąjunga) prieš inteligenciją (Čekoslovakija), SS nerado vaistų prieš čekų zoninį dengimą. Iš Sovietų vienas tik Butautas bandė mėtyti iš tolo ir tik jis išgelbėjo padėtį. Beje, Butautas pasiekė 17 taškų (8 pilni metimai ir 1 baudą).

KAIP ATRODĖ KOMANDOS

Kitame sporto savaitrašty, But et Club, trumpai apžvelgiamos visos komandos. Vertinant, kaip Sovietų Sąjunga žaidė Prahoje, nežiūrint jėga paremto greitumo, sovietai primiršo pagerint savo taktiką ir nepagerėjo techniškai. Be to, jų atsarginiai neprilygsta pirmajam penketukui. Jei SS nesusirūpins pakelti savo žaidimo lygį ir sutelkti tinkamų pakaitų, meisterio dienos gali būti suskaitytos.

Čekoslovakija, su savo dviem tūzais Mrazek ir Skerik, išryškino savo pilną pajėgumą pirmenybių pabaigoje ir, prie trupučio laimės, galėjo pakartoti savo pergalę Ženevoje.

Toliau dalyviai rikiuojasi taip: 3. Prancūzija (geros formos su Buffiere priešaky), 4. Bulgarija (stiproki techniškai), 5. Italija (stigo laimės), 6. Turkija (geri taktikai), 7. Belgiaj (be pakaitų), 8. Graikija (taktika?), 9. Suomija (žymi pažanga), 10. Olandija (išskirstomose rungtynėse nugalėjo Prancūziją 59-48, bet vėliau sušlubavo), 11. Austrija (atletai, bet ne krepšininkai), 12. Vakarų Vokietija (tas pats, kaip ir austrai), 13. Šveicarija, 14. Danija, 15. Portugalija, 16. Skotija, 17. Luksemburgas.

STATISTIKOS MĖGĖJAMS

Per pirmenybes Sovietų Sąjungos rinktinė žaidė 9 rungtynes. Pasiekė 606 tšk., gavo 336 tšk. Vidurkis 67-37. Savo naudai įmetė 237 pilnus metimus ir 132 baudas (iš 193 gautų mesti). Asmeninių baudų gavo 130 ir 12 žaidikų už baudas turėjo išeiti (po 4 baudų).

Čekoslovakija per 8 r. įmetė 463tšk. prieš 321 (vidurkis 57-49). Įmetė 186 pilnus krepšius ir 91 baudą (iš 166). Padarė 130 pražangų, 16 žaidikų turėjo pasitraukti.

Prancūzija žaidė 9 r., taškai 486-397. Įmetė 184 pilnus met. ir 118 baudų (iš 241). 173 pražangos, 13 žaidikų iš aikštės.

Bulgarija per 7 r. taškų 403-339. 144 pilni met., 115 baudų (iš 192). Padarė 136 baudas, 13 žaidikų turėjo išeiti.

Iš viso per pirmenybes įmesta 2549 pilni metimai ir 1443 baudos (iš 2954). Tuo būdu pasiekta 6541tšk. Daugiausia rungtynių teko žaisti Danijai — 10, Sovietų Sąjunga, Prancūzija, Italija, Turkija, Sucmija, Olandija, Šveicarija — po 9, Čekoslovakija, Belgija, Austrija, V. Vokietija, Skotija — po 8, Bulgarija, Graikija, Portugalija — po 7, Luksemburgas—5 r.

POPIRMENYBINIAI ATGARSIAI

Baigminiam bankiete, Sovietų Sąjungos rinktinės kapitonas Lissov taip komentavo paskutinę baudą, žaidžiant prieš Čekoslovakiją.

— Ketinimas anuliuoti Kullam baudą yra teisėjo turko provokacija. Jau 15 metų, kaip mano draugas yra iškilus baudų metime ir niekar nėra peržengęs linijos. Mūsų laimėjimas visais atžvilgiais pelnytas. Mes žaidėme pergalei ir mums nereikia suktumų. Čekai mus neramino, bet, pagaliau, per paskutiniuosius trejus metus, mes juos esame 5 k. nugalėję.

Paklaustas apie zoninę sistemą, estas atsakė, kad, jo nuomone, zona yra krepšinio atžanga. Esą, nė viena komanda Sovietų Sąjungoj zoninio dengimo nenaudoja... Be to, Lissov pareiškė, jog SS rinktinė iki šiol yra laimėjusi 71 tarpvalstybinį susitikimą (be pralaimėjimų...)

Čekoslovakijos rinktinės kapitonas Mrazek buvo daug santuresnis. — Mes pralaimėjome geriausiai pirmenybių komandai. Baigmėje turėjome progą, bet aplinkybės buvo nepalankios. Pralaimėjimas nepakirto mūsų moralės ir mes tikimės atsigriebti.

ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ

Ir pabaigai, kad atmintis nesušlubuotų, iki šiol įvykusių pirmenybių pirmųjų trijų vietų laimėtojai:

1935 m. Ženevoje: 1. Latvija, 2. Ispanija, 3. Čekoslovakija. **1937 m.** Rygoje: 1. Lietuva, 2. Italija, 3. Prancūzija, **1939 m. Kaune:** 1. Lietuva, 2. Latvija, 3. Lenkija, **1946 m. Ženevoje:** 1. Čekoslovakija, 2. Italija, 3. Vengrija, **1947 m. Prahoje:** 1. Sovietų Sąjunga, 2. Čekoslovakija, 3. Egiptas, **1949 m. Kaire:** 1. Egiptas, 2. Prancūzija, 3. Graikija, **1951 m. Paryžiuje:** 1. Sovietų Sąjunga, 2. Čekoslovakija, 3. Prancūzija.

Kada prisiartins palaimnta diena, kai Lietuvos rinktinė vėl galės kibti į pirmenybes ir bandyti atgauti tai, kas dėl politinių painiavų jai buvo išmušta iš rankų — laisviems sportininkams atstovauti savo gimtinę didžiose varžybose?

Korejos vaikigaliai laukia maisto, kurio geraširdžiai kariai nesigaili.

DANAI NEMĖGSTA STACHANOVIEČIŲ

Amerikietis dr. W. Bean, kuris studijuoja Amerikos pašalpų sunaudojimą Europoj, apgailestauja, kad Danijoj dėl socialistinių palinkimų žlugdoma privati iniciatyva, o taip pat noras dirbti iš visų jėgų, "stachanovietiškai".

Danijos socialinė programa, rašo dr. Dean, garantuoja žmogui socialinę apsaugą veik visose gyvenimo srityse. Ten yra dosni nedarbo pašalpų sistema, nemokamas gydymas, ligoninių patarnavimas ir dantų taisymas, taip pat patogios senatvės pensijos nuo 65 metų amžiaus. Vaikai mokomi dykai iki universiteto, gauna nemokamai valgį, jeigu reikalas ir drabužius bei keliones. Ten veik nepastebimas skubėjimas, plušimas.

Bet užtat jis nematąs didesnio augimo pokariniais metais. Darbininkai nenori dirbti ištisą dieną, ir nieko nemalonaus jiems dėl to neatsitinka. Vyriausybė rūpinasi viskuo.

Vienas paskutinių streikų paskutiniu metu įvyko vienoj laivų statykloj dėl šių priežasčių: tūlas darbininkas, dirbąs "piece work", nudirbo tris kartus daugiau, negu vidutiniškas darbininkas. Darbininkai įmetė jį į uostą ir paskelbė streiką, reikalaudami kad spartuolis būtų atleistas. Darbininkų reikalavimas buvo patenkintas, rašo dr. Dean.

Anglai rašo apie pabaltiečių tragediją

Londone leidžiamas "East Europe and Soviet Russia" įsidėjo platoką pranešimą apie Pabaltijos valstybėse vykdomą kolchozinimą ir jų stambinimą į vad. "agrogarodus", pažymėdamas, kad jau pačios "Pravdos" samprotavimais kolekt. ūkių statutas tuo buvo pažeistas. Nors Pabaltijo kraštuose šie "superkolchozai" nėra tokie dideli, kaip kad pačioj Rusijoj, tačiau jų žala ūkininkams čia dar didesnė ir įvairesnė. Jų tikslas — šių 3 respublikų ūkininkams visai išrauti iš žemės ir padaryti visiškai priklausomus nuo kom. partijos politkontrolės. Jau ir Stokholme leidžiamas "News Letter from Behind the Iron Curtain" konstatavo, kad "tas galutinis individualizmas ūkininkavimo likvidavimas sudaro baisią tragediją Estijos, Latvijos ir Lietuvos ūkininkams" juo labiau, kad jie, išskirstyti į viensėdžius, nebuvo pratę gyventi rusiško tipo kaimuose, ypač komunistiniuose. "Tikra tiesa, kad Pabaltijos komunistinimas yra padaręs baisią pažangą. O kaimiečiai — ligi tol — jiems daugiausia ir priešinosi", baigia savo pastabas žurnalas.

Stalino dukters karališkos vestuvės

Londono spauda praneša, kad nesenai įvyko tikrai karališkos Stalino 27 metų dukters Svietlanos vestuvės. Ji antru kart ištekėjo už Lozoriaus Kaganovičiaus sūnaus Mykolo. Vestuvių iškilmės užtruko nuo birželio 24 lig liepos 3 dienos. Šios vestuvės savo puošnumu užtemdžiusios ir Persijos šacho ir Egipto karaliaus nesenai įvykusias vestuves. Vestuvėse dalyvavo tik nedidelis svečių skaičius, vos 160 žmonių, bet jos kainavusios net 900,000 dolerių. Puota ėjusi dieną ir naktį. Svečiams netruko nei brangiausių vynų, ne rinkinių valgių. Jie valgę iš caro auksinių lekščių ir caro krištolinių taurių. Į vestuves buvę atkviesti iš tolimos Gruzijos geriausi orkestrai. Jie pasikeisdami be pertraukos linksmino veselninkus. Pertraukose pasirodydavę operos ir baleto žvaigždės.

Jaunieji medaus mėnesiui išvykę į "užsienius," Čekoslovakiją, Vengriją, Bulgariją ir Rumuniją, kurių vyriausybėms įsakyta juos karališkai priimti.

Šių pasakiškų vestuvių aprašyme, žinomaž yra nemenka dalis ir žurnalitų fantazijos. Tarp kitko įsidėmėtina laikraščių pastaba, kad tėvelis (šį syk jau be kabučių) ilgai nenorėjęs sutikti su šiomis vestuvėmis todėl, kad jaunasis esąs žydas...

**

Liepos 21, 1868 — Rusų valdžia uždarė progimnaziją Telšiuose.

Sukūrusius gražias naujas lietuviškas šeimas, mūsų sambūrio narę

OLINĄ PAJAUJYTĘ ir p. EDUARDĄ STAKNĮ,
narį BRONIŲ SVOGŪNĖLĮ ir p. JULIJĄ POŽERECKAITĘ,
narį PETERĄ RASIMĄ ir p. STASĘ KRUŠNISKAITĘ
nuoširdžiai sveikiname ir linkime gražaus ir prasmingo gyvenimo bei šivesios ateities.

SAMBŪRIO "ŠVIESA"
NEW YORKO SKYRIUS

Viena gražiausių užeigų Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

Chroniškos Ligos
Nervų, odos, skilvio, inkstų, puslės, bendras nusilpnimas, nugarkaulio negalavimai, latakai
Penicilin — visi modernus išvirkštimai
Venų išsiplėtimai gydomi be skausmo ir moksliniais metodais
X RAY
Konsultacija $3.00
Vaistai.
Dr. Burton Davis
415 Lexington Avenue,
Cor. 43rd St. New York City
Pirm., treč. ir pentad. 9:30-2 val. ir 4:00—6:30 val. Šešt. 9:30 iki 1 val. p. p.
Sekm. ir švent. 10 iki 12 v. dieną
Uždaryta antr. ir ketvirtadieniais.

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65 - 23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

JONAS PATAŠIUS
Žiedai, laikrodžiai, jų taisymas, kosmetika ir religiniai dalykai.
307 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

Dr. S. Černovas
Kraujo ir Odos ligos
223 SECOND AVENUE,
Room 14
Tel. GR. 7-7697

KURIE SERGAT ARTHRITIS ir REUMATU
kam jums kentėti be reikalo, jeigu galima jums padėti! Greitai ir tikrai pajausite palengvėjimą, vartodami mūsų dar niekeno nepralenktą vaistą
PARAPACK parafino putas.
Pageidaujant, vaistai pristatomi jumis į namus.
Mes turime krūvas padėkos laiškų, gautų iš patenkintų pacientų.
Nemokamai tikriname savo vartotojų sveikatą.
Parapack—putos jau daugiau kaip 10 metų vartojamos 100 institucų Vokietijoj, Austrijoj ir Šveicarijoj su dideliu pasisekimu. Tai yra šis srities garsaus mokslininko išradimas.
Norint smulkesnių žinių telefonuokite arba rašykite
PARAPACK Health Institute
175 Jackson Str., Hempstead, L. I.
Tel.: Hempstead 2-1469
Kasdien atidara nuo 2 iki 8 val.
Lengvai pasiekti LIRR traukiniu, priešai sNassau autobosų stotį.
Prieš arba po darbo valandų arba sekmadieniais skambinkit šiuo telefonu: IRonside 6-8073

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. TADAS SAVICKAS
1390 East 31st Street
(kampas Avenue N)
VALANDOS:
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
ir susitarus
Ofiso tel. ESplanade 7-1135
Buto tel. TAylor 7-8231

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS:
2 — 3 popiet
6 — 8 vakare
Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus
Tel. VIrginia 9-6125

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6858

PERVEŽIMAS
keleivių, bagažų, prekių, daiktų ir t. t. mieste ir už miesto pagal pigiausią kainą. Skambinti kasdien nuo 6 ryto iki 10 val. vak. CYpress 9-7879

FIRMA VEIKIA 7 DIENAS PER SAVAITĘ
TRANSPORTATION BUREAU
2066 Anthony Avenue, New York 57, N. Y.

JOSEPH LACHOWICZ
BARAS IR RESTORANAS
ŠILTI VALGIAI IR ĮVAIRŪS GĖRIMAI
Kampas Bedford Ave. ir No. 4th St. Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EV. 4-8325

Generalinis dažymo kontraktorius
STANLEY PETRASH
Pataisymo — pertaisymo darbai
SENIAUSIAS LIETUVIŲ DAŽYMO KONTRAKTORIUS
9432 111th STREET, RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. VIrginia 9-6354

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
Latest Quarterly Interest-Dividend **2%** A YEAR Credited and Compounded Quarterly
On Regular Savings Accounts
Interest starts from the first of every month on sums from $25. to $10,000.
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a quarterly dividend period.
THE *Kings County* SAVINGS BANK
135 Broadway at Bedford Ave., 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Brooklyn, N. Y.
YOUR DEPOSITS IN THIS BANK ARE FULLY INSURED UP TO $10.000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

ALBERTS BALDŲ KRAUTUVĖ
ALBERT ELICE, Sav. Įsteigta 1920 m.
Didžiausias įvairių baldų išpardavimas
Miegamųjų ir gyvenamų kambarių baldai. Valgomųjų kambarių baldai ir kiti rakandai.
DABAR NUPIGINTA NUO 20% IKI 30%
Geros rūšys. Prieinamos kainos. Pilnas patarnavimas.
246-48-50-52-54-56 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EV. 7-4387

GYVENIMAS APGAVO

(Atkelta iš 5 pusl.)

— Aš prašau...

— Ne, įsakykit. Prašau, miela poniute, įsakykit — nesiliovė Kojeliūnas, vis manydamas, kad ir jo kalba ir jo elgsena yra žavi.

— Nemėgstu prašinėti. Nenorit, nereikia.

— Klausau! Laikau savo pareiga išklausyti kiekvieno jūsų noro.

Kojeliūnas atsistojo, neužmiršo išplėsti krūtinę, pamėgdžiodamas vieną garsų artistą, padarė laisvą judesį pečiais ir kairiąją koją truputį į priekį atstatė.

— ..."juokis paja-cai savo laimę... (čia jis vienai akimirkai visai užgeso, parodydamas kokia aistringa kančia plėšo jo dryžu švarkeliu apvilktą krūtinę) ...pra-ra-dęs! — ištarė jis jau visai tragiškai. Žmogui nebebuvo kur dėtis.

Kojeliūnas taip garsiai sudainavo, kad niekas susikalbėti nebegalėjo. Todėl jam baigus dauguma paplojo.

— O! Jūs visai, kaip artistas,— pagyrė jį Inkštiraitienė.

— Man siūlė į operą eiti, bet aš nesutikau... Man ir taip gerai, ar ne tiesa?

Liko ne visai aišku, ar ponui Kojeliūnui siūlė į operą eiti bičiulis prie bokalo alaus, ar pats operos direktorius buvo jo balsu sužavėtas. Kojeliūnas spindinčiu veidu reikšmingai tuo savo ilguoju žvilgsniu pažiūrėjo į Inkštiraitienę, kuri kaip nusirpusi kriaušė štai turi jam į paruoštas riešku̇čias nukristi. Jis vienu pirštu pabraukė per savo pakirptus ūselius, reikia manyti, pamėgdžiodamas kuriai nors sutiktai jo gyvenime įžymybei.

**
*

Nežinia kas čia įvyko. ar toji poniai Inkštiraitienė jam po stalu paspaudė ranką, o gal tik savo petį prie jo lengvai priglaudė, bet tik Kojeliūnas staiga nutilo, susikaupė ir puolė savo auką jau neabejojančio nugalėtojo žvilgsniu.

Jis veikė greit, apgalvotai, neleisčiamas tai besišypsančiai aukai atsigauti. Tuojau pripylė jai ir sau stikliukus, atsigrįžo tiesiai į ją ir savo anuo, kaip jis pats buvo įsitikinęs, neleidžiančiu prieštarauti, saldžiu ir kietu, įsiskverbiančiu į širdį ir švelniai glostančiu balseliu jau įsakmiai prašė:

— Ponia, mes išgersime bruderšaftą! Prašau! Aš jus labai prašau! Jūs negalit man atsakyti, jūs negali.... Taip... Už jūsų laimę, už jūsų... už jus visą!...

Jie sukeitė rankas, vienu metu abu išgėrė degtinę ir Kojeliūnas ją jau nieko nelaukdamas pabučiavo.

Kada Inkštiraitienė po to pakėlė akis, ji pamatė, kad tos aštrios adatos — visų moterų žvilgsniai buvo atstatytos tiesiai į ją. Net visos buvo aptilusios. Dabar tylėjo ir toji, kuri pasakojo apie savo ligas, ir toji, kuri besiklausydama vienu kitu žodeliu pritardavo. Nors Inkštiratienė iš anksto buvo nusistačius nekreipti dėmesio į šios aplinkos nuomones, bet tų adatų suremta iš visų pusių, nejaukiai susigūžė, tarytuma kas jos metrikus būtų viešai paskaitęs.

— Ak, koks jūs, užpulti vargšę moterį! — apsimetė ji nekalta. — Aš ir neapsižiūrėjau, — nusijuokė pagaliau ji, nors ir varžėsi dėl tų nepatikimų žvilgsnių. Paskui ji pridūrė: "pas mus Kaune, tai... paprastas dalykas...

Tada visos moterys jau šyptelėjo, parodydamos, kaip jos menkai vertina šį aiškinimą. Pirmoji šyptelėjo išdidi Baliūnavičienė. Paskui ją į vieną kitą pasižiūrėjusios nusišypsojo paeiliui ir visos ktos.

O tuo tarpu Inkštiraitis ramiai sau kalbėjo su Baliūnavičium. Pats sau vienas pagalvojęs: "Matai, dabar tai tu jau kalbi su manim, kai žinai, kad aš tave su visa tavo fanaberija lengvai nupirkčia, o kodėl pirma didelį viršininką vaizdavai ir nė pasisveikinti nenorėjai." Jie dabar kalbėjo apie tai, kaip čia visame krašte pristatyti tokių namų, kaip užsienyje, raudonais stogais, stiklinėmis durimis, sienom iš plytų, gražių ir patogių namų pristatyti visame krašte.

(Bus daugiau)

Siuvėjų piknikas

Tradicinis Broklyno lietuvių siuvėjų pikniaks bus liepos 28 d. Dexter parke, Woodhaven, N. Y. Tokius savo piknikus ACWA 54 skyrius rengia kasmet, ir praktika parodė, kad tai būna didžiausi lietuvių piknika iNew Yorko apylinkėje. Nėra abejonės, kad ir šiemet rengiamas siuvėjų piknikas bus gausus.

**
*

Lietuvių Siuvėjų Nepr. Klubo pusmetinis susirinkimas bus liepos 27 d. 7,30 val. vakare Piliečių Klubo salėje, 280 Union Ave., Broklyne. Bus svarbių klausimų. Be to, dalyvavusieji turės progos patirti, koks skaičius siuvėjų yra gavęs nedarbo pašalpos iš klubo iždo. Ateidami malonėkite atsinešti klubo knygeles, nes be jų į susirinkimą nebus įleidžiami.

J. Bikulčius
Sekr.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.
245 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

W. J. DOWNER
Pirmas lietuvis vaistininkas Amerikoje.
229 BEDFORD AVE.,
Brooklyn 11, N. Y.

KAS
RYTOJ GALI ATSITIKTI?
Jūs norėdami atgauti sveikatą turbūt "viską" mėginote. Ir turbūt šia akimirka mėginate dar ką nors. Ir kada Jums ir tai nepadės ką tad̃ darysite? Paliauti kovojus ir gyventi ligoni visą gyvenimą?
Daugelis žmonių naudoja Chiropraktiką, kaipo paskutinę gydymosi priemonę ir susilaukė gerų pasekmių. Chiro praktika pavydėtinai įsigijo gerą vardą išgydydama beviltiškas ligas. Kodėl jūs norite laukti iki rytojaus? Šiandien pradėkite su
Chiropraktika
JOHN D. PETTEI
CHIROPRACTOR
68-04 Fresh Pond Road
Ridgewood.
HEgeman 3-4536.

HEmpstead 2-3800
PARDAVIMAS IR TAISYMAS
Herbert &Bloomfield Inc.,
110 HEMPSTEAD TURNPIKE
Franklin Square, N. Y.

Lietuviai advokatai

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
Tel.: EVergreen 7-9394
BROOKLYN 11, N. Y.

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
16 Court St. Brooklyn, N.Y.
Tel. MAin 5-1260

WILLIAM J. DRAKE
(Dragūnas)
ADVOKATAS
85-03 WAREHAM PLACE,
Jamaica Estates 3, N. Y.
Tel. JAmaica 3-7722

V. Zubawicz
NOTARY PUBLIC
111 AINSLE STREET,
Brooklyn 11. N. Y.

JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
Paskolos namams
1008 Gates Avenue
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-7285

MAISTAS
QUALITY MEAT MARKET
Pirmos rūšies mėsa.
Priimami užsakymai vestuvėms ir kitokioms puotoms.
Savininkai:
Cr. Shimanskas,
Ch. Mitchell
483 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
EV. 8-4608

DEGTINĖS KRAUTUVĖ
(Ray's Liquor Store)
Didelis įvairių rūšių degtinės ir vyno pasirinkimas.
Juozas ir Izabelė Misiūnai,
Savininkai
103-55 LEFFERTS BLVD.
RISHMOND HILL, N. Y.
VIrginia 3-3544

TREJANKA
Mūsų Trejanka yra pasaulinė Trejanka. Mūsų Trejankos aknys, žievės, sėklos, lapai ir kiti dalykai surinkti nuo saulės tekėjimo ligi saulės nusileidimo. Japonijoje pirmučiausia saulė teka ir mūsų Trejanka prasideda iš Japonijos, Kinijos, Indo-Kinijos, iš Persijos, iš Egypto, Prancūzijos, Ispanijos, Vakarų Indijos, Pietų Amerikos, Centralinės Amerikos, Mexikos, Šiaurės Amerikos, Canados — ir čia saulė leidžiasi. Įmerk Trejanką į ruginę ir gerk po čerkutę viso pasaulio gerą mišinį. 75 už pakelį. Prisiunčiam į jūsų namus.
ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway
South Boston 27. Mass.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

Jau 10 metų, kai visi klauso
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
radijo valandų,
kurios yra transliuojamos šeštadieniais nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WAverly 6-3325.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės priistatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVA. WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NAUJIENA! NAUJIENA! NAUJIENA!
VYTAUTAS BELECKAS
Žinomas sportininkas, Amerikos lietuvių jaunimo veikėjas, spaudos bendradarbis, buvęs tremtinys, nesnai įsigijo, pertvarkė, pagražino ir atidarė
WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
Su puikiu baru, restoranu ir didele sale susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams.
VISI KVIEČIAMI ATSILANKYTI
1883 MADISON STREET, BROOKLYN 27, N. Y.
(Prie Firest Ave. stoties) (RIDGEWOOD)
Tel: EV. 2-9586

MALONI VIETA SUSITIKTI PO DARBO
RESTORANAS IR BARAS
ĮVAIRUS GĖRYMAI IR UŽKANDŽIAI
Savininkas — mūsų tautietis GEORGE RACHUN
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE, BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: HY 7-9758

JOHN DERUHA, M. D.
Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
Mokslus baigęs Europoje
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto
ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai
patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Paminklai
JOS. BERMEL INC.
H. H. ALTHOFF, Pres.
PAVYZDŽIAI IR ĮSTAIGA
PRIEŠAIS NAUJUS VARTUS Į ŠV. JONO KAPINES
Kampe Metropolitan ir 8-th Street (Dry Harbor Road)
MIDDLE VILLAGE, QUEENS COUNTY, N. Y.
Tel. DAvenport 6-2193 DAvenport 6-2633

The GLEN RESTAURANT
Puikiausi valgiai pietums ir vakarienei. Įvairios rūšies žuvis. Paruošiami užsakymai išsinešimui
DIDELIS VYNO IR LIKIERIŲ PASIRINKIMAS
Salė parengimams ir susirinkimams
98 WYCKOFF AVE., BROOKLYN. N. Y.
kampas DeKalb Ave. (Prie pat Wagner Kino Teatro).
Telefonas: EV. 2-9118

RESTORANAS IR BARAS
ĮVAIRŪS ĖRYMAI IR VALGIAI
LIETUVIS VIRĖJAS, LIETUVIS BARTENDERIS
31 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV. 4-8719

COOPER RESTAURANT
BAR & GRILL
FRANK MILAS ir JOHN L. RIMSA
Savininkai
101 Cooper Street, Brooklyn, N. Y.
(Evergreen Ave. kampas)

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y..
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

ANTANAS J. POLAKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
151 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8479

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Amerikos praeities bruožai

Nepriklausomybės pirmieji metai

Nepriklausomybė Amerikos kolonistams davė visą eilę privilegijų ir laisvių. Tik su nepriklausomybės pradžia pradėjo tarpti savita jau amerikoniškoji civilizacija. Politinis kolonistų susipratimas žymiai pakilo. Nors karo metu kolonistai tvirtiindavo, kad jie kovoja už savo teises, kurios yra numatytos Anglijos konstitucijoje, bet tikrumoje jie kovojo už naują politinę idėją, jie kovojo už amerikoniškos demokratijos principus, už savivaldą, kurią tvarko patys žmonės, bet neskirtieji valdininkai.

Antroji jų politinė doktrina buvo tai vietos savivalda. Jie norėjo, kad būtų panaikinta juridinė žmonių nelygybė. Nors tuojau po revoliucijos balsavimo teisė, renkant kongresą ir atsakinguosius valdininkus, ir buvo aprėžta, bet metai po metų toji teisė vis buvo praplečiama ir pagaliau prisiartino prie visuotinos ir lygios balsavimo teisės.

Mokslas apie "žmogaus teises" sparčiai platinosi visame pasaulyje. Ir per keturiasdešimts metų visos ispanų kontinentalės kolonijos pasekė šiaurės Amerikos pavyzdžiu.

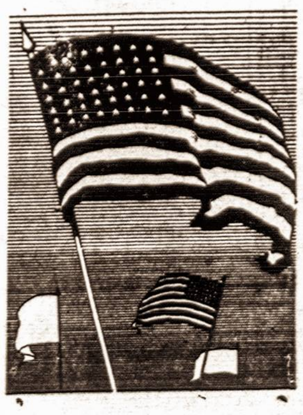

Ketvirtasis Jungtinių Valstybių prezidentas James Madison rašė:

"Niekas taip nenuostabu kaip toji tvarka, kurios pagalba Amerikoje buvo sudarytos laisvos vyriausybės. Tai buvo pirmas atsitikimas, kai laisvi gyventojai svarstė valstybės formos įvedimo klausimą ir rinko iš savo piliečių tarpo tuos, kurie naudojosi jų pasitikėjimu. Jie pavedė jiems apsvarstyti vyriausybės formą ir suteikė tai vyriausybei teisėtumo galią."

POLITINĖS LAISVĖS

Tais laikais politinės laisvės Europoje dar nebuvo ir jos trokštantieji europiečiai surasdavo ją čia — Amerikoje. Kai tik pasibaigė revoliucija Amerikoje, tuojau čia pradėjo plaukti visi, kas troško laisvės. Franklinas, kurs karo metu buvo Prancūzijoj, išpranašavo, kad prasidės didžiulė banga imigracijos.

"Priespauda viešpatauja visame kitame pasaulyje, tad galimumas rasti prieglaudą Amerikoje sukels džiaugsmą tarpe tų, kurie myli laisvę",— pareiškė Franklinas.

Kiek vėliau norvegas Henrikas Stefens šiais žodžiais aprašė savo pirmuosius vaikiškus įspūdžius tą dieną, kai buvo gauta žinia, jog amerikiečiai laimėjo laisvės kovas.

..."Aš dar atsimenu dieną, kada uoste buvo švenčiamas laimėjimas kovojusių dėl laisvės ir taikos paskelbimas... Tai buvo puiki diena. Visi laivai buvo išpuošti, laivų stiebuose plevėsavo vėliavos. Buvo labai daug vėliavų, ir mažų ir didelių. Malonus vėjelis žaidė tomis vėliavomis... Tėvas pakvietė pas mus keletą draugų ir prieš nusistovėjusias taisykles, leido mums mažiukams būti prie stalo su svečiais.

Tėvas paaiškino šios dienos reikšmę. Visų stiklinės buvo pripildytos punšu ir kai buvo pakeltas tostas, mūsų sode pakilo dvi vėliavos — daniškoji ir amerikoniškoji. Svečiai išgėrė naujos respublikos laimei. Visi laukė, jog po šios puikios pergalės seks ir kiti nemažiau reikšmingi įvykiai. Visų protai buvo pilni spėliojimų, kas bus ateityje. Tai buvo džiaugsmo rytas, po kruvinų dienų, kurios pateko į istoriją.

AMERIKOS GYVENIMAS VISIEMS DARO ĮSPŪDŽIO

Revoliucija pasibaigusi amerikiečių laimėjimu, suteikė jiems vietą kitų tautų tarpe. Amerikiečiai drąsiau pradėjo tvarkyti savo gyvenimą. Paveldėjimas ir privilegijos nustojo savo reikšmės. Žmonių lygybė buvo statoma viso valstybinio gyvenimo pagrindan. Amerikiečiai kovų metu išmoko vienas kitą mylėti, vienas kitam visur pagelbėti, jie pamatė, kad turi savo bendrus interesus ir tikslus.

Vadovaujantieji asmenys pasistengė visuomenei įkvėpti tą idėją, kad amerikiečiai turi pateisinti savo troškimą savarankiai skaitytis. Buvo svarbu užkariautąją laisvę panaudoti žmonių gerovei.

Nepriklausomybės deklaracijoje išdėstyti, teisiniai idealai dabar turėjo būti įgyvendinti. Kiekviena kolonija stengėsi sukurti savus įstatymus, įkurti savarankų atskiros valstybės gyvenimą, į kurio eigą niekas neprivalėjo kištis.

PIRMOSIOS KONSTITUCIJOS

Šiais laikais amerikiečiai taip priprato laikyti nepajudinamais visus savo rašytos konstitucijos dėsnius, kad viską priima, kaip neginčytinus ir būtinus pradus. Bet dokumentinis pagrindinio įstatymo fiksavimas atliktas pirmą kartą kaip tik Amerikoje. Ir atskirų valstybių rašytos konstitucijos, o taip pat federalinės vyriausybės paskelbtoji konstitucija yra vienos anksčiausių.

J. Adams, antrasis Jungtinių Valstybių prezidentas, anais laikais rašė: "Visose laisvose valstybėse konstitucijos esti nepajudinamos. Amerikiečiai visur reikalavo "pastovių įstatymų, kurie tvarkytų jų gyvenimą".

Dar 1776 metais gegužės 10 dieną Kongresas priėmė rezoliuciją, siūlančią kolonistams formuoti naujas vyriausybes, kurios "patikrintų piliečių saugumą ir jų laimę." Naujos konstitucijos buvo įvestos daugumoje valstybių vos po metų laiko paskelbus Nepriklausomybės Deklaraciją.

Sustatydami naujas konstitucijas tų laikų politikai turėjo progos pašalinti tuos pradus, kurie sukeldavo žmonių nepasitenkinimą ir taip pat jie išnaudodavo galimumus praktikoje pritaikyti progresyvius valdymo principus.

Daugumos valstybių konstitucijos turėjo aiškų demokratinį atspalvį, bet tuo pat metu daugumas įstatymų leidėjų nenorėjo visiškai atsitraukti nuo praeities.

Kolonijalinis laikotarpis ir jo patyrimai turėjo didelės įtakos amerikiečių jau nepriklausomam gyvenime. Tik šią aplinkybę turėdami galvoje suprasime kai kuriuos nelygumus naujuos įstatymuos, kurie anuo metu buvo paskelbti.

Visiškai aišku, kad naujų konstitucijų skelbėjams buvo svarbiausia patikrinti tas teises, kurių pažeigimas iš Anglijos pusės, amerikečius privertė pakelti ginklą ir atsiskirti nuo Anglijos. Todėl kiekvienos valstybės konstitucija prasidėdavo žmogaus teisių deklaravimu. O Virginijos konstitucija, kuri vėliau buvo pavyzdžiu ir kitoms valstybėms, kalba be ko kito taip pat ir apie suverenines žmonių teises, apie administracijos pareigūnų kintamumą, apie rinkimų laisvę ir taip pat apie spaudos, sąžinės, laisvę, lygiai ir apie daugumos teisę reikalauti vyriausybės pakeitimo. Be to konstitucijose buvo nurodoma, kad asmenį galima areštuoti tik patiekus jam kaltinimą. Kitų valstybių konstitucijose randame paminėtą žodžio ir susirinkimų laisvę ir teisę nešioti ginklą, asmens neliečiamumą, namų neliečiamumą ir lygybę visų prieš įstatymus. Pagaliau visose konstitucijose yra numatytas valdžios padalinimas į vykdomąją, įstatymų leidimo ir teismo valdžią.

VAKARŲ KOLONIJOS

Tuo tarpu kol trylika pirmutinių kolonijų reorganizavosi į atskiras valstybes toliau į vakarus laisvuosę plotuose kūrėsi naujos kolonijos. Žmonės vis slinko ir slinko į vakarus sukurdami kolonijas, kurios sparčiai augo. Kolonistus viliojo medžioklė ir derlingos žemės. Naujose kolonijose žmonės gyveno savitu gyvenimu nes politiniai centrai buvo toli ir negalėjo jiems turėti didesnės įtakos. Todėl vakaruose tais laikais buvo nusistovėjus skirtinga nuo rytų tvarka.

Pasibaigus nepriklausomybės karui Jungtinės Valstybės iš kolonijų laikų paveldėjo neišspręsta Vakarų sričių kolonizavimo ir tvarkymo klausimą. Ten susidarė painūs žemės valdymo papročiai ir santykiai, dauguma gyventojų ten nebuvo pastoviai įsikūrę, nes vertėsi medžiokle ir keliavo iš vienos vietos į kitą, taip pat ten buvo dideli plotai apgyventi indėnų. Atskiros kolonijos vakaruose dažnai pradėdavo kivirčus dėl žemės plotų. Atskiros kolonijos pradėjo savo tarpe lenktyniauti, stengdamos kiek galima daugiau užgrobti žemių.

Marylando valstybės pasiūlė, kad Kongresas paimtų savo žinion visas vakaruose esančias žemes ir jas savo nuožiūra paskirstytų į savarankius vienetus. Nors šis pasiūlymas pradžioje ir neturėjo pasisekimo, bet jau 1789 m. New Yorkas šią idėją palaikydamas ir duodamas pavyzdį kitoms valstybėms savo teritorijų pretenzijas perdavė federalinei vyriausybei. Tokiu būdu federalinė vyriausybė vis plačiau savo valdžią plėtė į vakarus ir jos žinioj atsidūrė vis didesni žemės plotai. Šis nacionalinis žemės valdymas parodė, kad naujai susikurusios valstybės yra vieningos ir kad suvereniteto idėja praktikoje čia yra prigijusi.

Pietų Afrikos Unijos leit. Potgieter, apšaudydamas komunistų pozicijas Korejoje, taip pat gavo kulką į... lėktuvo langą!

ATEITIES RUSIJA IR LIETUVA BE STALINO

Amerikiečių žurnale "Forvardu eign Affairs" Kenano įdėti samprotavimai, kokia bus ateities Rusija be Stalino.

Kaip Rusija nusikratys bolševikinę sistemą? Autoriaus nuomone, ne karu. Tačiau net ir įveikus Rusiją, tatai būtų dar tiktai pati darbo pradžia. Ateities Rusijoj visa sistema turėtų pasikeisti pamažu, taip, kaip krašto sąlygos to reikalauja, ir amerikiečiai jai nieko neturėtų primesti. Iš pat pradžių nebent smulkioji prekyba ir kolchozinė sistema galėtų būti "atbolševikintos." Turėtų būti atsižvelgta ir į Rusijos nacionalinę didybę, ji sukurta stipri ir didelė, "taip pat Ukraina ūkiniais ir politiniais sumetimais neturėtų būti išskirta iš "Didžiosios Rusijos". Tat būtų patartina net buv. Pabaltijo valstybėms", pastebi "R. P." atpasakodamas minimąjį straipsnį. Neaišku tik, kaip šitą pareiškimą, jei jis tikrai yra toks, kaip kad ji atpasakoja "Reinisches Post", suderinti su ta vieta, kur sakoma, jog mes visi, pvz. sutinkame, kad Pabaltijo kraštai niekad neturėtų būti verčiami prieš jų gyventojų pačius giliausius įsitikinimus sueiti į kokius nors santykius su rusų valstybe", juo labiau, jog "mes iš naujos Rusijos galime tikėtis, kad ji nesistengs pavergti kitų tautų, kurios nori ir gali savarankiškai tvarkytis." Už tokios rūšies nacionalistinės Rusijos idealus, galima būtį tikriems, prireikus, neis mirti nei ukrainiečiai, nei baltai, nei kitos tokiu būdu norimos "pagerbti" tautos, nors tuo ir džiaugtųsi tam tikra amerikiečių ar vokiečių spauda. Juo labiau, kad daugelis ir pačių įtakingų rusų veikėjų baltams tas teises pripažįsta. Jau rusų - suomių karo metu rusų liberalų vadas Miliukovas dar kalbėjo: "man gaila suomių, bet aš vis tiek noriu Rusijos su Helsinkiu" ir panašias mintis, bevažinėdamas su paskaitomis po Ameriką, reiškė ir Kerenskis, tai šiandien, pasirašęs Philadelphijos deklaraciją, jis jau pripažįsta, kad demokratinė Rusija, nusikračiusi bolševikų jungu, pritars Pabaltijos respublikų nepriklausomybės atstatymui. Tad kodėl amerikiečiai su vokiečiais turėtų skleisti tokius projektus, su kuriais nesutinka net daugelis pačių įtakingų rusų? Juk pavergtosios tautos nori nusikratyti ne tik bolševizmu, bet ir rusų jungu, rusifikacija ir reiškia pretenzijų į laisvą, nepriklausomą gyvenimą pagal Wilsono ir Atlanto chartos principus. Juk imperialistinius rusų planus bevykdydami, bolševikai, anot buv. prez. Hooverio "savo interesų sferą jėga praplėtė iš 200 mil. žmonių net į 800 milijonų", gi ir ateity gali rastis vėl panašių specialistų patarėjų, kurie Rusijos ribas, nors ir be bolševikų, panorės nukelti ne tik dar toliau į vakarus, bet taip pat pradės įrodinėti, jog, pvz., ir Alaska su Dardaneliais ar Zundu yra esmingai reikalingi būsimosios Rusijos tautinei didybei, nekalbant jau apie ūkinį ir politinį atžvilgį. Iš tai gal net iš pačių amerikiečių tarpo...

JEIGU TAI BŪTŲ LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS....

Bolševikinė Laisvė išleido savo neva jubiliejinį numerį, nes sukako lygiai 40 m. nuo šio laikraščio įsisteigimo.

Jeigu tai būtų tikrai lietuviškas laikraštis, galima būtų pasakyti prijaučiantį žodį, nes lietuviško laikraščio kelias yra vargingas. Tik, žinoma, ne Laisvės...

Tas bolševikų lapas kiaurai prasimelavęs. Įsidėmėtinas melas, taip tariant, jubiliejaus proga patirštintas: "Laisvė nėra partinis laikraštis, — jis yra lietuvių amerikečių laikraštis"... Ir nei vieno žodžio tiesos. Laisvė nėra lietuvių laikraštis, nors spausdinamas lietuviškais sakiniais. Nės gi jis gina lietuvių priešų baisiųjų šių dienų okupantų kruvinus darbus Lietuvoje. Tokiu būdu Laisvė negali būti lietuviškas laikraštis. Lygiai Laisvė ir ne "lietuvių amerikiečių" laikraštis. Nes visoje savo informacijoje, visuos straipsniuos Laisvė eina prieš šią šalį, prieš jos tikruosius interesus ir gina tik vienos bolševikų valdomos Rusijos reikalus. yra svetimos valstybės agentų laikraštpalaikis.

Perdėm melų pripildytoj Laisvėj visur, visuose puslapiuos tas pats. Pavyzdžiui, visi žino, kad Laisvę įkūrė ne bolševikai, tik lietuviai socialistai. Bet kur Laisvėje bent vienas žodis Laisvės įkūrėjams, kur padėka jiems, kad dabartiniai Laisvės šeimininkai gali naudotis jų kūrybos vaisiais?..

Bet iš kur gi atsirado nei iš šio nei iš to tvirtinimas, kad "Laisvė nėra partinis laikraštis"? Beišsisukinėdami ir bemeluodami Laisvės rašeivos žino patys kas jie yra. Jie bijo, kad jų toliau nevadintų jų tikruoju vardu — bolševikų agentų lapeliu, tad ir mėto pėdus, žalčiais raitosi ir meiliai čiulba: "Mes, girdi, nepartiniai"! Svyla padai tų lietuvybės išdavikų ir šio krašto įstatymų niekintojų. Pažiūrėkit tik jų vadinamą jubiliejinį numerį. Beveik nėra pavardžių, vis slapyvardžiai ir visai be parašų sudėti senyvi postringavimai. Ne be reikalo kaž koks Švenčioniškis sako: "Kuomet Laisvė pasirodė, buvome jauni, pilni energijos, o šiandien jau esame susmukę, silpnos sveikatos, silpno matymo." Teisybės per tą savo silpną matymą, jie jau neįžiūri, o verezgoja senus, nuobodžius bolševikinius poterius.

Tad jau nėra iš jų ko naujo laukti. Ir jie patys sakosi, jog jaunimas nuo jų nusigrįžo. Bet Laisvės agentų baimė dar didesnė, negu pirmu žvilgsniu atrodo. R. Mizara atidengia savo ir artimųjų kinkų drebėjimo paslaptį: Jis rašo: "Dėl paveikslų vieni mūsų veikėjai sutiko, kad jų paveikslai būtų išspausdinti laikraštyje, kiti — nesutiko. Tuo būdu mes nusitarėm nei vieno amerikiečio veikėjo paveikslo nespausdinti. Atkreipkit dėmesį, kad "nusitarta" nespausdinti "nei vieno amerikiečio portreto"... Ką tat reiškia. Kinkų drebėjimas aiškus. Aišku, kad šiuo metu tokiem fruktam, kaip Laisvės darbuotojai, dabar ne sezonas! Bijo išduoti save. O kodėl bijo jie save išduoti? Labai paprastai: patys jaučia, kad dirba neteisėtą darbą, už kurį pagristai gali susilaukti teisėtos valdžios bausmės.

Ir visi straipsniai ir visi atsiminimai baigiasi naujųjų ateivių kaliojimu. Kolioja tuos "dipukus" Laisvės rašeivos susiriesdami, pravardžiuoja juos. Ir tuo pačiu išryškina dar vieną savo melą, kad naujųjų ateivių pikietai jiems nereikšmingi. Jei taip keikiasi, tai pikietai jiems peilis. Vadinas, tie, kurie pikietavo, padarys išvadas, kad pikietuoti apsimoka. Bet svarbiausias dalykas, kad naujai atvykusieji gerai pažinę bolševikų kruvinuosius darbus, savo akimis matę tėvynės kančias, jau užkirto kelią Laisvei toliau meluoti ir skleisti fašyvą propagandą, kuriai lengvatikiai žmoneliai lig šiol pasiduodavo. Čia yra didžioji Laisvės bėda. Ir bereikalo jie giriasi, kad dar dešimtį metų jie Laisvę išlaikys dienraščiu. Kur jiems ("susmukusiems, silpno matymo") išlaikyti...

D. Dirginčius.

Atsiųsta paminėti

Klajūnas, periodinis leidinys. Išeina kas du mėnesiai. Redaguoja Br. Daubaras. Spausdina "Nidos" spaustuvė. Anglijoje.

Dr. Pr. Gaidamavičius, Išblokštasis žmogus. "Ventos" leidykla. Benamio likimo perspektyvos. 278 pusl.

Algirdas Margeris, Širdies Rūmai, romanas. 1951 m. Chicago, Ill. Spausdino Naujienos. 448 pusl. Kaina 4 doleriai.

Nello Vian, šv. Antanas Paduvietis. Ištvertė Antanas Vaičiulaitis. Tėvų pranciškonų leidinys. 143 pusl. Kaina 1 dol.

Šatrijos Ragana, Sename dvare. Baltijos leidinys. Nr. 1. Spausdino Banga, Toronto, Kanadoje.

Dr. A. Garmus, Nemuno pakrantėmis. Jaunųjų dienų atsiminimai. Išleido knygynas "Nemunas". 135 pusl.

Rusų nacionalizmas okupuotoje Lietuvoje

Muenchene leidžiamas "Sueddeutsche Zeitung" įsidėjo savo Rytų Europos bendradarbio pranešimą iš Vienos, kuriame nušviečiama, kaip Sov. Sąjungoj, kuri juridiškai formaliai turėtų susidėti iš 15 lygiateisių sov. respublikų, vis labiau ir labiau įsigali komunizmo vardu prisidengęs rusiškasis imperialistinis nacionalizmas, kuris kitoms nerusų tautoms neleidžia nė prasižioti. Dabar didžiarusių sovietinė respublika, į kurią tiesiai įjungta ir Kaliningrado sritis (bet ne prie LTSR), užima apie 3/4 viso ploto ir apie 60% visų gyventojų. Lenkų emigrantų įtaka, buvusi svari pirmosiomis revoliucijos dienomis, jau eliminuota. Taip pat ukrainiečiai komunistai dar tebevaidina kiek didesnį vaidmenį sov. karinuomenėje, bet pol. biure neturi jau nė vieno savo atstovo. Po D. Rusijos, Ukrainos ir Kaukazo atskirų valstybėlių kitos sov. federaciją sudarančios valstybės, pažymi laikraštis, tarp jų ir naujos Pabaltijo sov. respublikos: Lietuva, Latvija ir Estija, prie kurių laikraštis kažin kodėl dar priskiria ir sov. Kareliją, kuri 1940 m. buvo pakelta į atskiros respublikos aukštį, ir Lenkijos sąskaita padidintą Gudiją jokio žymesnio vaidmens nevaidina.

GYVENIMAS APGAVO

PETR. TARULIO APYSAKA

(Tęsinys)

— Orizontai niaukiasi... — Jis taip ir pasakė "orizontai". Tada su juo visi nutilo ir nebeliko tuo tarpu apie ką kalbėti. Niekam neatsirado noro šį teigimą kaip nors nuginčyt.

Tada šeimininkai susigriebė ir pakvietė svečius prie stalo. Nors daugumas svečių patys vieni sau jau senokai pagalvojo, kad metas būtų ir vaišes pradėti, bet dabar pakviesti prie stalo, rimčiausiu veidu atsikalbinėjo:

— Tai kad mes tik ką pradėjom įdomią kalbą... Malonu, žinot, ir pasikalbėti. Ne dažnai mes ir susirenkam.

Tik Inkštiraitis, žmogus tiesus ir paprastas, daug negalvojęs pareiškė:

— Užkąsti? Neblogas dalykas ir užkąsti, Dievo dovana, taip sakant. Ir negališkim, laikas, matot, ne mūsų valioje...

Kojeliūnas, žinoma, sėdėjo greta ponios Inkštiraitienės. Vis pasilenkdavo prie jos, vis šypsojos, vienu pirštu paglostydamas savo pakirptus ūselius, ir vis kalbėjo jai tokius smogiančius komplimentus, kad jeigu jį būtų mažiau įgudusi, tai jos galvelė senai būtų apsisukusi ir Kojeliūnas jau triumfuotų...

Viskas būtų gerai, jei ne viena aplinkybė, kurios gerai dar, kad niekas nepastebėjo. Tutulo giminaitė - Mėlynienė nepaprastai susijaudino. Ji gavo vietą gale stalo. Jau taip išėjo. Ji išsižeidė ir savo artimiausiai kaimynei Niurnienei neramiai pašvilpama nosim pasakė:

— Pasakysiu, kad galvą skauda ir eisiu namo. Mane vienintėlę giminę į stalo galą nugrūdo. O štai toji šarka iškilmingiausiai uodegą kraipo, — parodė ji atsargiai Inkštiraitienę. — Tokia kiaulystė, kaip pajuokai!...

Niurnienė savo suodriu antakiu krypterėjo ir ramiai išdėstė:

— Ar jie išmano? Kituos namuos, žinoma, to nebūtų! Bet nežiūrėk. Užkanda štai nebloga: ir paršiuks, ir lydeka, ir paukštiena. Ir aš čia ilgai nebūsiu, eisime kartu.

Tokiu paprastu būdu ši negerovės laiku buvo užgniaužta.

Prasidėjo kvietimas ir raginamas išgerti. Visi stengėsi kaimyną priversti būtinai ištuštinti stikliuką. O kas mėgino atsisakyti, tai sulaukdavo tokio aršaus puolimo, kad retais rasdavo moralių jėgų atsilaikyti. Ypatingai stengėsi Kojeliūnas. Tiesa, dėl savo artimiausios kaimynės —Inkštiraitienės jis rūpesčių neturėjo: ji ir paimdavo į ranką stiklelį taip, kad iš karto galėjai spėti, jog jai čia "paprasta brasta." Kojeliūnas manė, kad jo pareiga, kad jis tam ir pakviestas — visus išjudinti ir nuotaiką pakelti. Jo balsas skambėjo be jokios atvangos. Jis taip įsisiūbavo, kad net pamėgino poniai Niurnienei mirktelėti ir tuo pat metu pakelti savo stikliuką. Vertas pagyrimo Niurnienės mandagumas — ji nepanoro net pastebėti Kojeliūno išpuolio.

Kaip tik dabar ji pasakojo Mėlynienei ir kitiems artimesniems kaimynams apie savo vizitą pas garsų profesorių.

— Atsidaro durys, mano brangioji, — kreipės ji šiuosyk į Mėlynienę, — o iš ten pirma lekia šilkinė palaidinukė, paskui ridikiulis, o dar vėliau išlėkė raudona, kaip iš pirties tokia nieko sau apskrita poniutė. Įėjau ir drebu. Bus ir man tas pats. Bet nieko, apžiūrėjo, receptą parašė. Stebuklingas, sakau, daktaras. Jis sako: "Čia skauda?" — Skauda, sakau. "Ir čia?" — Ir čia, — sakau. Viską žino, viską atspėja.

Taip pat ir kiti, kadangi daugiausia žmonės buvo pagyvenę, kalbėjo apie ligas ir apie gydytojus, kurie arba tuojau, kaip ranką ligą atima, arba nepagydo, neišmano kaip gydyti. Retkarčiais jie pasiginčydavo: vieni tvirtino, kad šta jų daktaras geresnis už visus, o kiti sakė: "jis nieko neišmano." Tada atsirasdavo koks nuolaidus pilietis ir visus sutaikydavo sakydamas: "Kiekvienam pasitaiko apsirikti."

Nė vienas nenorėjo atsilikti ir stengėsi papasakoti apie kokią nors savo ligą. O tas, kurs, vargšas, nebuvo turėjęs kokios "geros" ligos, tai bent išpasakodavo apie savo tetą ir jos jaknas. Kaip toji teta savo jaknas gydė, kaip daug jai kainavo ir kur tik nebuvo nuvykusi. Taigi, brangi toji teta su savo jaknomis!

Tutulas ir Monika jautėsi nekaip, vis stengėsi bendrą kalbą užmegzti, bet toji kalba ištirpdavo tarp visų ir jie vėl vieni pasilikdavo.

Tada kažin kam atėjo galvon mintis:

— Jūs Kojeliūnai, padainuotumėt, ar ką.

— A! Jūs dainuojat? —nustebo Inkštiraitienė. — Ak, Kaune aš tiek artistų pažinojau. Mano draugai, galima sakyti.

— Jeigu jūs man įsakysit, — savim galutinai sužavėtas pasakė Kojeliūnas.

(Nukelta į 7 pusl.)